

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД

Бүгэдэ арадай сонин

ҮНЭН

1921 оной декабриин 21-нээ гарана

2003
май
31
суббото

№ 9 (84)
20746

Нажарай
эхин
үлүү
нарын
30
гарай
7

Бурятия

Арадай Хуралай долоодохи сесси

ХОЁР ПАЛАТАТАЙ ПАРЛАМЕНТ БАЙГУУЛГА ТААРАХАГҮЙ

«Россин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулин эрхэнүүд болон референдумдэ хабаадаха эрхые лаб хангалганууд тухай» федеральна хуули нёдондо жэлэй июнь нарада абтаа нэн. Тэрэнэй ёһоор, хуули гаргалгын зургаада депутатай мандадуудай хахаднаа бага бэшэ хубинь хунгуулин нэгдэлнүүд болон бүлэглэлнүүдэй дэбжүүлэн кандидатуудай списогүүдэй хоорондо хубаарилагдаха ёһотой. Партийна списогүүдээр абтаһан хунгагшадтай дуугаа үгэлгын тоотой тэн адли байха зэргэтэй бэлэй. Тээд хожомын, 2002 оной июниин 24-дэ «Россин Федерациин субъектнүүдэй гүрэнэй засагай хуули гаргалгын (түлөөлэгэтэ) болон гүйсэдхэхэ зургаануудай эмхиин юрэнхы гол ёһонууд тухай» федеральна хуулин 4-дэхи статьяда хубилааланууд болон нэмэлтэнүүдые оруулаха тухай» федеральна хуули баталагдан абтаһан байгаа.

Эдэ хуулин актнуудые баталан абалга республикын Арадай Хуралые өһөдынгөө хуулинуудые федеральна хуулинуудтай июлиин 14 болотор тааралдуулан зохидуула ёһотой.

Эрхэн тухай республикын Верховно Сүүдэй Суглаан дээрэ тэмдэглэгдэ нэн. Ушар иимэһээ үгэ булалдаа үүдхэнэй үлүү юм ааб даа.

Тиин энэ асуудал Арадай Хуралай долоодохи сессиин зүблэхэ зүйлдэ оруулагдаһан байгаа. Зүгөөр энэ асуудалые зүбшэн хэлсэхэдээ, депутатууд өһөдынгөө ханамжануудые элрхэйлээ. Федеральна хуулин дүримүүд Россин үсөөн тоото үндэһэн арадуудай эрхэнүүдтэ хохидол ушаруула гэжэ эвенк үүдхэнэй округе түлөөлхэн Андрей Туракин мэдүүлбэ. Федеральна хуулинуудай баталагдажа, хүсэндөө ороходонь, засагай хуули гаргадаг зургаануудта, үнгэржэ ерэхэдээ, ороной субъектнүүдтэ Россин үсөөн тоото үндэһэн арадуудай түлөөлэгшэдэй хэхэ, бэлүүлхэ юмэниинь үгы болохо гэжэ депутатууд

Д.Наханцаков, М.Баданов тэмдэглээ. Хэдэн депутатууд М.Бадановай хэлэһэн үгые буруушаһан байна.

Республикын прокуророй орлогшо Матвей Гершевич, Бурядай Президентын Захиргаанай Гүрэнэй-хуулин хэлтэсэй дарга Маргарита Магомедова Арадай Хуралай хуулин хэлтэсэй дарга Курманбек Усенов гэгшэд энээн тушаа ханамжануудта хэлэбэ. Энэ асуудалаар тайлбаринуудые хэлэхыень түрүүлэгшээр хууһан Александр Лубсанов Россин Гүрэнэй Дүүмын депутат Бато Семёновы, Арадай Хуралай мэдээсэлэй-шэнжэлэгын хэлтэсэй дарга Людмила Гысыловае хэдэ дахин эндэртэ уриһан байгаа. Тохёолдоһон байдалһаа гарахын тула республика дотор хоёр палататай парламент байгуулга болоно. Тээд энэныше тааранагүй. Юуб гэхэдэ, тэрэ хэтэрмэ ехэ байһан дээрэһээ олохон ушарта таарамжагүй байдал тохёолдуула. Саха-Яхадай, Адыгейн, Карелин, Башкирай хоёр палататай парламентнуудай хүдэлмэриһөө жэшээнүүд харуулагдаа. Зүгөөр тэдэниие хойшодоо нэгэ палататай болгохо тухай хөөрэлдөөнүүд гарана ха.

Депутатууд Сергей Мезенинэй, Владимир Мурзинай, Иван Калашниковай, Цыденжап Батугевай, Михаил Семёновой үгэ хэлэһэнэй һүүлээр Буряад Республикадахи федеральна ахамад инспектор Борис Данилов эндэртэ гараба. Хуулинууд саг соогоо абтаа, политическэ партинууд эрхэнүүд болон арга боломжонуудтаа үргэдхэжэ байһаниинь гайхалтайше бэшэ гэжэ тэрэ тоолоно.

Арадай Хурал федеральна хуулинуудые бэлүүлгээ унжагайруулаа. Хэрбээ тэрэ тогтоогдоһон болзорто бэлүүлжэ шадаагүй наа, хүсэндөө байһан хуулин ёһоор парламентые тарааха тухай асуудал гарахадаа болохо байна.

Хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлжэ, үглөө үглөөгүүр зүблөө зарлаха болохоннай ха гэжэ А.Г.Лубсанов хэлэбэ.

В.БАДМАЕВ.

Июниин 1-Хүүгэдые хамгаалгын үдэр

«Сэлэнгэ» тоособо

Июниин 1-дэ Хүүгэдые хамгаалгын үдэр ехэ һонирхолтойгоор бүхы Буряад орон соомнай тэмдэглэгдэдэг гэшэ. Зунайнгаа амаралтые угтуулан, Улаан-Үдэ хотын 56-дахи хургуулин «Сэлэнгэ» гэнэн хүүгэдэй Бүхэроссин жэшээтэ зохёохы ансамбль тоосоото концерт наадануудта түрэл хургуулидаа харуулба.

Россин болон Буряад Республикын соёлой габыята хүдэлмэрилэгшэ, бүхы наһаараа мэргэжэлтэ «Байгал» гэнэн дуу, хатарай ансамблин артистка байһан, шанга хүсэл эрмэлзэлтэй, бэлигтэй балетмейстер Дарима Доржиевна Найданова энэ ансамблие шадамар бэрхээр хүтэлбэрилнэ.

Хүүгэдэй саадуудта, холо, ойрын аймагуудта бэлигэ харуулааг тус ансамблиин 3 үеын хүүгэдэй бүлэгүүд ахалагша, дунда, багашуулай бүлэгүүд эдэдэ арадуудай хатарнуудые гүйсэдхэнэ. Монгол, солонгос, буряад, ород, эршэмтэй латино-американ хатарнуудые хаяхан үнгэргэгдэһэн тоосоото наадан дээрэ харуулаа. Бэлигтэй хүүгэдтэ, хүтэлбэрилэгшэдэнь амжалта хүсэ!

Волгоградта амжалтатай

Волгоградта тээмэндэ үнгэргэгдэһэн «Дельфийскэ нааданда» манай республикын эдир хатаршад - РЦНТ-гэй дэргэдэхи «Булжамуур» гэнэн хүүгэдэй Бүхэроссин жэшээтэ ансамбль шалгаржа, һайн сэнгэлтэдэ хүртөө.

Энэ ансамблие Россин Соёлой габыята хүдэлмэрилэгшэ Людмила Овчинникова бэрхээр ударидадаг юм. Мүн лэ энэ нааданда хабаадаһан эдир басагад - циркачууд (уран нугархай «каучук» гэнэн номер харуулаа) харагшадые гайхуулаа, түрүү һуури эзэлээ.

Хэжэнгын хүүгэд «Артегтэ»

Хэжэнгын аймагай түбэй Хүүгэдэй уран бэлигтэй байшангай дэргэдэ байгуулагдаһан, олон жэдэ республика соогоо суурхажа байһан Хүүгэдэй жэшээтэ театрые бэлигтэй режиссер, республикын Гүрэнэй шангай лауреат, Россин соёлой габыята хүдэлмэрилэгшэ Сэлмэг Сампиловна Цыренова амжалтатайгаар хүтэлбэрилжэ, һонин, һонин жүжэгүүдые табиулдааг юм. Нёдондо үнгэргэгдэһэн Хүүгэдэй театруудай республиканска конкурсдо хэжэнгынхид шалгаржа, Гран-Прида хүртөө нэн.

Һаяхан М.Батоинай «Алтан Мундаргын нюусанууд» гэнэн жүжэгүүдтээ Харадалайн эрьдэ «Артегтэ» үнгэргэгдэхэ Бүхэроссин конкурс-фестивальда уригдажа, майн 30-да холын фестивальда зорибо. Түрэл Буряадаа түлөөлхэн эдир артистнуудта, урагшаа һанаатай, уран шадабаритай хүтэлбэрилэгшэ, режиссер С.С.Цыреновада зохёохы амжалта хүсэ!

Бэлигма ОРБОДОЕВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Д.Д.Найданова эдир артистнуудайнгаа дунда; С.С.Цыренова (баруун гарһаа) Хүүгэдэйнгээ театрай артистнуудтай.

Гэр бүлын альбомһоо.

БУРЯДАЙ ПРЕЗИДЕНТ ЛЕОНИД ПОТАПОВ РОССИН ПРАВИТЕЛЬСТВИИ ТҮРҮҮЛЭГШЭ МИХАИЛ КАСЬЯНОВТАЙ УУЛЗАБА

Бурядай Президент Леонид Потапов Россин Правительствын Түрүүлэгшэ Михаил Касьяновтай Москвада уулзажа, республикын социально-экономическа байдалье зүбшэн хэлсэһэн байгаа. Премьер-Министрэй хэблэлэй

секретарь Татьяна Разбашай мэдээсэһэнэй ёһоор, тусхайлбал, Алас-Дурна зүг болон Забайкалиие саашадань хүгжөөхэ талаар федеральна тусхай зорилготой программын үндэһөөр мүнгэ зөөри

хубаарилгада гол анхарал хандуулагдаба. Михаил Касьянов болон Леонид Потапов эндэхи нютагта элшэ хүсэһэй тогтоомол сэнгэй ямар байһые, Байгал нуурай оршон тойронхи байгааһине хамгаалгын асуудалые мүн лэ хаража үзөө.

ХҮН БҮХЭНДЭ - ЕХЭ САЛИН

Тиигэхын тула бултадаа ехэ үсэ шадалаа элсүүлхэ, хүсэлэл оролдолго гаргаха ёһотойбди.

2003 ондо Буряад ороной улад зоной салин хүлхэ болон олзо оршонуудые хубилгалгын гол бодолые бэлүүлхэ хэмжээ ябуулгануудай түсэб баталагдаа. Республикын Правительствын Түрүүлэгшын уялгануудые гүйсэдхэгшэ Владимир Гейдебрехт энэ Тогтоолдо гараа табиба.

Нёдондо жэл иимэрхүү түсэб

мүн лэ баталагдан абтаа нэн. Тэрэнэй хэмжээ ябуулгануудые бэлүүлгэ яһала һайн үрэ дүнгүүдые туйлаха арга олгоо. 2002 ондо 1 хүдэлмэрилэгшын нарын дундуур салин хүлхэн урда жэлэйхитэйнь сасуулахада, 1,5 дахин дээшлэжэ, 4004 түхэригтэ хүрэн байгаа.

Энэ жэдэ баталагдан абтаһан түсэбэй бэлүүлэгдэхын тула хамтын хүсэлэл оролдолгонуудые гаргаха шухала. Буряад ороной ажал хэдэг бүхы хүнүүд, мүн республикын Правительство

энэниие бэлүүлхэ хүсэлэнтэй. Эгээл тиимэһээ эдэ хэмжээ ябуулгануудые бэлүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадахыень аймагуудай, хотонуудай нютагай засагаархидта, профсоюзнуудта, ажалаар хангагшадта (Промышленнигууд болон олзын хэрэг эрхилэгшэдэй холбоон, Аграрна холбоон) дурадахдаһан байна.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствын хэблэлэй албан.

Тобшо һонинууд

ИПОТЕКЭ ГЭР
БАЙРЫН АСУУДАЛ
ШИИДХЭХЭ

«Ипотекэ» гэнэн үгые ходо ходо сонсодог боложо байнабди. Нүүлэй 2-3 жэлэй туршада энэ үгэ болон «ипотечнэ урьһаламжа» гэнэн үгүүдэл Буряад орондо ажатуушадта дадал боложо байнхай.

Юундэб гэхэдэ, манай республика дотор улад зоной гэр байрын асуудал шиидхэтын тула горигтой алхамууд хэгдэнэ. Олон тоото онол аргууднаа гэр байрын ипотечнэ урьһаламжа хадаа эгээл юрын, дура татама арга онол болоно бшуу. Энэ гуримые хүгжөөхын тула республикын засаг захиргаан яһала һайн үндэһэ һуури, нэн түрүүн хуулийн талаһаа эшэ үндэһэ байгуулаа.

Гэр байрын ипотечнэ урьһаламжын программын ёһоор худалдажа абтадаг байрын үнэ сэнгэй зарим хубине харюулхын тула тусхай зорилготой мүнгэн тэдхэмжэнүүдэ олгохо тухай Дүримые Буряадай Правительствоо һаяхан баталба. Иимэ мүнгэн тэдхэмжэнүүдэ олгохо талаар албан зургаанууд хоорондын Совет тухай Дүрим бээлүүлэгдэжэ эхилээ. Республикын ажалай болон социальна хүгжэлтын министр Степан Ефимов тэрэниие толгойло.

Правительствын Тогтоол, баталагдан абтаһан дүримүүд ипотекээр дамжуулан эрхэтэе гэр байраар хангалгын асуудал шиидхэлгые урагшань дабшуулха байна.

ХҮН БҮХЭНДЭ -
ЕХЭ САЛИН

Тиигэхын тула бултадаа ехэ хүсэ шадалаа элсүүлхэ, хүсэл оролдогто гаргахэ ёһотойбди.

2003 ондо Буряад ороной улад зоной салин хүлэ болон олзо оршонуудые хубилгалгын гол бодолые бээлүүлхэ хэмжээ ябуулгануудай түсэб баталагдаа. Республикын Правительствоын Түрүүлэгшын уялгануудые гүйсэдхэгшэ Владимир Гейдебрект энэ Тогтоолдо гараа табиба.

Нёдондо жэл иимэрхүү түсэб мүн лэ баталагдан абтаа һэн. Тэрэнэй хэмжээ ябуулгануудые бээлүүлгэ яһала һайн үрэ дүнгүүдэ туйлаха арга олгоо. 2002 ондо 1 хүдэлмэрилэгшын харын дундуур салин хүлэһэн урда жэлэйхитэйнь сасуулахада, 1,5 дахин дээшэлжэ, 4004 түхэригтэ хүрэн байгаа.

Энэ жэлдэ баталагдан абтаһан түсэбэй бээлүүлэгдэхын тула хамтын хүсэл оролдолгонуудые гаргаха шула. Буряад ороной ажал хэдэг бүхы хүнүүд, мүн республикын Правительствоо энэниие бээлүүлхэ хүсэлэнтэй. Эгээл тиимэнэ эдэ хэмжээ ябуулгануудые бээлүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадахыень аймагуудай, хотонуудай нютагай засагаархидта, профсоюзнууд, ажалаар хангагшадта (Промышленнигууд болон олзын хэрэг эрхилэгшэдэй холбоон, Аграрна холбоон) дурадагдан байна.

ТҮЙМЭРЭЙ АЮУЛ
САРАГДАНАГҮЙ

Майн 23-най байдалаар республикын 14 аймагта 4086,21 гектар талмай дээрэ 60 ойн түймэр гаража байба гэжэ Буряад Республикын Граждан оборонын хэрэгүүдэй болон онсо байдалай талаар гүрэнэй хорооной хэблэлэй албан мэдээснэ. 19-дэнь галай аюул сарагдаһан, 26-дань усадхагдан байгаа.

Ойн түймэрһөө лесхозуудта 69345,2 мянган түхэригэй гарза хохидол ушаруулагдаһан, түймэр саралгада 2006 мянган түхэригэй гаргашанууд хэгдэн байха юм.

Хүн зондо ой руу орохонь огтолон хоригдонхой гэжэ хануулха ёһотойбди.

ТУСХАЙ СЕМИНАР

Буряад ороной холын Хойто зүгэй үсөөн тоото үндэһэн арадуудай ажатуудалда зориулагдаһан тусхай семинар майн 29-дэ республикын Правительствоа үнгэрөө.

Үндэһэтэнэй хэрэгүүдэй, ниитын, шажанай нэгдэлнүүдтэй харилсаа холбооной талаар хороон, республикын холын Хойто зүгэй үсөөн тоото үндэһэн арадуудай эблэл тэрэниие эмхидхээ.

Социальна халбарине хүгжөөхэ талаар Буряадай Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Иннокентий Егоров семинар нээжэ, тэрээн дээрэ үгэ хэлээ.

Үдэһөө хойшо үсөөн тоото үндэһэн арадуудай эблэлүүдэй урьһаламжын проектүүдэй бизнес-түсэбүүдэе табиха талаар хуралсал эмхидхэн байна. Буряадай Экономическа хүгжэлтын министрствын, хүдөөгэй эдлэл хэрэгсэлүүдэе үйлдбэрилэгшэдэй мэдээсэлэй-зүбшэлэгшын түбэй, тусхай зорилготой программануудай нэгдэмэл дирекциин, «Макон» гэжэ предприятинуудые дэмжэлгын түбэй мэргэжэлтэд хуралсал үнгэргэбэ.

ШЭНЭ ЭМХИНҮҮД

Байгша оной түрүүшын кварталда Буряад орондо 358 шэнэ предприятия болон эмхинүүд бүридхэлдэ абтаба гэжэ Гүрэнэй Статистикын хороон мэдээснэ.

Худалдаа наймаанай болон ниитын эдэе хоолой халбариде 86, эрдэм хуралсалда 54, барилга дээрэ 49, промышленностьда 42, хүдөө ажахыда 21, эдүүрые хамгаалга болон ЖКХ-да тус тустай 13 шэнэ предприятия байгуулагдаа гээд тэмдэглэхэ аргатайбди. Тэдэһэнэ гадна, ниитын 24 эмхи ажал ябуулгая эхилбэ. Байгша оной түрүүшын кварталда эдэе хоолой промышленностьда шэнэ предприятиянууд, эмхинүүд олоор байгуулагдаа.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствын хэблэлэй албан.

СУУТА ЭРДЭМТЭДЭЙ ДУРАСХААЛДА

Байгша ондо «Цыбиковэй уншалганууд» гэнэн можо нютагууд хоорондын эрдэмэй хуралдаан Зүүн зүгэй ороноудые шэнжэлхэн гайхамшагта эрдэмтэд, профессорнууд Гомбожаб Цэбекович Цыбиковэй 130 жэлэй, Геннадий Николаевич Румянцевай 100 жэлэй ойнуудта зориулагдажа, Буряадай Эрдэмэй түбтэ һаяхан болобо.

Россин Эрдэмэй академиин Сибириин таһагай Монгол, Түбэд ороноудые ба Буддын шажаниие шэнжэлэгшын институтай (ИМБИТ) эмхидхэнэн «Цыбиковэй наймадахи уншалгануудта» Улаан-Үдэ, Москва, Санкт-Петербург, Новосибирск, Улаан-Баатар, Шэтэ, Эрхүү, Элиствэ, Якутск, Абакан, Астрахань болон бусад хотонууднаа ерэнэн элиствэ ехэ, мэдээжэ эрдэмтэд хабаадажа, элидхэлнүүдэе хэнэн, үгэ хэлэнэн байгаа.

Уншалгануудай пленарна суглаан Буряадай Эрдэмэй түбэй хуралдаанай танхим соо болобо. Эндэ Буряад ороной түүхэ шэнжэлхэ талаар аха зах болохо түүхын эрдэмэй кандидат Б.Д.Цыбиков «Г.Ц.Цыбиковэй ниитын-политическэ ажал ябуулга», түүхын эрдэмэй доктор Ш.Б.Чимитдоржиев «Монгол туургата арадуудай түүхээр Г.Ц.Цыбиковэй хэнэн хүдэлмэринүүд», түүхын эрдэмэй доктор П.Б.Коновалов «Мүнөөнэй ойгомжын ёһоор монгол угсаата арадуудай мүнээлэн бии болого тушаа» Г.Н.Румянцевай хараа бодолнууд, философиин эрдэмэй доктор С.Ю.Лепехов «Буддын шажанай соёл болон хүгжэлтэ дэбжэлтэе бүридүүлгэдэ Зонхобын үүргэ», Буряадай гүрэнэй университетэй багша В.Д.Дугаров «Чингис хаанай нүүдэл байдалта гүрэн», хэлэ бэшгэй эрдэмэй доктор Б.Д.Баяртуев «XVIII зуун жэлэй буряадуудай аман зохиолой уянга найрууланууд», түүхын

эрдэмэй доктор Т.М.Михайлов «XIX зуун жэлэй һүүл багта - XX зуун жэлэй эхиндэ буряадуудай үзэл суртал тухай» асуудалнуудаар элидхэлнүүдэе хэжэ, суглааргашадые һонирхуулба.

Элидхэлнүүд тушаа дэлгэрэнгыгээр тогтохогүймни. Гэбшье энэ жэлдэ 90 наһанайнгаа дабаан дээрэ гараһан Бимба Доржиевич Цыбиков залуудаа Гомбожаб Цыбиковтэй уулзаһанаа гү, али тэрэн тухай дурсалгануудаа хөөрөө һаань, суглааргашадта һонин байха һэн гэжэ һанагдана.

Тарас Максимович Михайлов үгэ хэлэхэдэ, нүүдэл байдалтай арадуудай үзэл суртал тон һулаар шэнжэлэгдэнхэй гэжэ мэдүүлбэ. XIX зуун жэлэй эсэстэ - XX зуун жэлэй эхиндэ үзэл сурталы тэмсэл илангаяа шанга байһан юм. Үнгэрэгшэ зуун жэлэй эхиндэ Жамцарано, Богданов, Ринчино гэгшэд үзэл сурталы тэмсэлые яһала үргэнөөр шэнжэлхэн байгаа. Урда тээнэ буряад зоной дунда 12-16 мянган ламанар, хэдэн зуугаад бөөнөр болон миссионернүүд үзэл суртал нэбтэрүүлдэг байһан. Нүүдэл байдалтан бултадаа шахуу малша зона байһан ааб даа. Баяд, ноёд лэ ангийн аша туһа сахидаг, харадаг байһан гэгшэ. Ушар иимэхэ мүнөө үеын эрдэмтэд нүүдэл байдалтай арадуудай үзэл сурталые улам гүнзэггээр шэнжэлхэ ёһотой гэжэ Тарас Максимович түгэсхэлдөө тэмдэглээ.

Удаань уншалгануудта хабаадагшад түүхэ болон этнографийн, гүн ухаан болон соёл болбосоролые шэнжэлгын, хэлэ бэшгэй гурбан секцинуудтэ хубааржа, хүдэлхэн байгаа.

Үдэшэлэн секцинуудэй хүтэлбэрилэгшэд тоосожо, хуралдаанай дүнгүүдэе согсолбо. Эрдэнэ-Жуугай дасан дугангууд тухай видеофильм харуулагдаа. Энээгээр Зүүн зүгэй ороноудые шэнжэлхэн суута эрдэмтэдэй дурасхаалда зориулагдаһан хуралдаан дүүрбэ.

Б-М.ЖИГЖИТОВ.

Соёлой һонин

БИБЛИОТЕКАРЬНҮҮД
ШАГНАГДАБА

Һаяхан Үндэһэн номой сангай актава зал соо Бүхэроссин библиотекэнүүдэй үдэр тэмдэглэгдэжэ, эндэ ерэнэн Правительствын, Арадай Хуралай түлөөлэгшэд библиотекын ажалшадые хани халуунаар амаршалба, баярай үгэнүүдэе хэлэбэ.

Республикынгаа 80 жэлэй ойн хүндэлдэдэ үнгэргэгдэжэ байһан, 1995 онһоо бии болгодоһон мэргэжэлтэ һайндэрөөрн библиотекарьнуудые республикын соёлой министр В.Б.Прокопьев, Арадай Хуралай Комитетэй түрүүлэгшэ Ф.П.Ботоева, ВСГАКИ-гай ректор Р.И.Пшеничникова, Үндэһэн номой сангай директор, Россин соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ И.И.Петухова, Россин гүрэнэй библиотекын эрдэмшэнжэлэгшын таһагые даагша О.Ф.Бойкова гэгшэд амаршалха зуураа Бүхэроссин библиотекарьнуудэй II слет үнгэргэгдэхэ гэжэ мэдээсэ. Эдиршүүлэй библиотекэ байгуулагдаһаар 15 жэлэнтэй оие тэмдэглэхэ. Бэлгитэй директор, хүтэлбэрилэгшэ байһан Ю.А.Хараевай 75 жэлэй ойдо зориулагдаһан республиканска хэмжээ ябуулганууд эмхидхэгдэнэ.

Библиотекарьнуудэй ажалда, ажабайдалда анхарал хандуулха, «Библиотекэнүүд тухай» Хуулинуудай ёһоор бюджетэй

асуудалнуудые шиидхэхэ шухала гэжэ В.Б.Прокопьев онсолоо. Буряад Республикын соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ гэнэн нэрэ зэргэдэ үнинһөө Үндэһэн номой санда амжалтатай хүдэлжэ байһан Р.Г.Батомункуева, Прибайкалийн библиотекарьнууд хүртөө. Республикын Хүндэлэй грамота А.Б.Раднаевада үгтэбэ. Олон тоото хүдөө нютагуудай эрхим ажалшадта Хүндэлэй грамотанууд, бэлэг сэлэгүүд барюулагдаа.

ДУГАР ДЫЛГЫРОВЭЙ
ДУРАН, СЭДЬХЭЛ

дэлгэрүүлжэ харуулан зохиохы үдэшэ-выставкэ Улаан-Үдэ хотымнай литературна музей соо һаяхан үнгэргэгдэжэ, драматургнууд, артистнууд, уран зохиолшо олоороо сугларба. Тус музейн директор Б.С.Бабудоржиева сэдьхэл хүдэлгэмэ үгэнүүдээр нээжэ, түрүүшын үгэ суг нилээн хүдэлхэн бэлгитэй режиссер, Россин искусствын габьяата ажал ябуулагша Ф.С.Сахировта үгэхэдэнь, хүнэй абари зан, хүдөө ажахын, хүдөөгэй байдал, дайнай үе һайн мэдэхэ бэлгитэй драматург олон пьесэнүүдэе суута Д.Р.О.Батожабайда заһуулжа байгаа, нилээд олон, һайн пьесэнүүдэе бурдарамын театрта табяа гэжэ тэмдэглээ, ехэ амжалта, һайн һайханиие хүсөө.

Энэ фото-выставкэ харахандаа, залуу һаһаа хараһан, нүхэдтэе уулзаһан шэнги болооб гэжэ республикын Соёлой министрствын таһагые даагша, Россин габьяата артистка Дарима Сангажапова тэмдэглээ, урдань Д.А.Дылгыровэй пьесэнүүдтэ наадаһан рольнууд тухайгаа онсолоо.

Ахань, зоотехническэ эрдэ-

мэй кандидат Дамдинжап Абидуевич Дылгыров дүүгэйнгээ багаһаа шүлэг зохиохо, бэшхэ дуратай байһан тухай хөөрөө.

Россин габьяата артист, нютагайнь хүбүүн Цыден Цырендоржиев, Буряад Республикын арадай артистнууд Содном Хажитов, Иван Цыбикжапов мэдээжэ драматургын пьесэнүүдтэ яажа наадаһанаа ехэ һонирхолтойгоор, хүхюу зугаатайгаар дурсаба. Удха түгэлдэр, сэдьхэл уяруулма «Хари хүнэй гашуудал», «Хүлгөөтэ үдэрнүүд», бусад зүжэгүүд тухайнь энездэ-һэтэйгээр хөөрөө гүөө.

Гуурһанайнь хани гүүлэһэн драматург Б.Ш.Эрдынеев, дахуулжа, бүхы юумондэ хургаһан бэлгитэй уран зохиолшо Д.Р.О.Батожабайн һаһанай нүхэр Н.Б.Батожабай, поэт, радиожурналист Дулгар Доржиева, уран зохиолшо Доржопалан Дымбрылов, бусад нүхэд зохиохы ажалайнь фото-выставкэ, нүхэдэйн, артистнарай хөөрөө шагнажа, 60 наһанайнгаа баяр угтажа байһан драматургые хани халуунаар амаршалба. һайхан хоолойтой залуу дуушад Ринчин Бальжинмаев, Батор Пурбуев энэ үдэшые урданайшые, мүнөөнэйшые уянгата дуунуудаараа шэмэглээ.

Дэлдэгэр галзууд омогой Д.А.Дылгыровэй ханилжа һууһан нүхэртэнь, Хори нютаг тоонготой, һайхан хоолойтой Мэдэма Доржиевнада баярай үгэнүүд хэлэгдэбэ. Элүүр энхэ, амжалтатай, үшөө олон зохиол, пьесэ бэшэжэ, буряад зоноо баясуулжа ябахыень эндэ ерэнэн зон хүсэһэн байна.

Бэлигма ОРБДОЕВА.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И.И.Петухова.

Радна-Нима БАЗАРОВАЙ фото.

ОМОГОРХОМООРШЬЕ, БАЯСАМААРШЬЕ

1960 оной зунай нэгэ үдэр би Иисэнгэнэе аймагай сээнтэр Нархата ошохоёе Романовкын автобусто арай-шайхан түлхисэдэжэ оробоб. Автобус соо зон шэгээтэй. Гол түлэб залуушуул. Шууялдана, энээлдэнэ. Тийһээр гэнтэ хэдэн басагад Пахмутовагай «Геологууд» гэнэн дууе зутар зохидоор дуулажа эхилбэ. Тэдэнэй дундаһаа нэгэл басаганай хонгёо хоолой илангаяа ордохотойгоор эздэлнэ. Урда үүдэн багта хүл дээрээ зогсоһон би арай-шайхан эрьелдэжэ, тэрэ хонгёо хоолойтой басагыг хараашалбаб. Соол хара нюдэтэй, хурса шарайтай сээрхэн басаган толгойгоо зүүн мүрэ руугаа нэнгүүлэнхэй, ирагуу дуунай аялгада бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ абташанхай, бага халгананан, модохишог аад, һөөл уян нугархай хоолойгоор дуулажа хууба.

- Таниха гүт, яһан абьяастай хоолойтой үхин бэ? - гэжэ Батажаргал Цыдыповһээ асуубаб. Тэрэ Иисэнгын совхозой комсомолшуудай удамарша ябаа.

- Нёдондо арбадахие дүүргэнэ Тэлэмбын Батуева Аня гэжэ басаган. Комсомолой Яруунын райкомой секретарь болохонь гэжэ нураг дуудлана һэн, - гэжэ Батажаргал хэлэбэ, Аннада хандаба: - Шимнай манайнгаа ноён болохошни гү?

- Ямар ноён? - гээд, Анна гансата дуугаа талалдуулаад, ирзагар сагаан шүдэнүүдээ харуулан энээбхилбэ. - Яһан тугрөөр дуудлаадынаб? Углөөдэр пленум зарлагдахань. Яаха юм, хунгаа хаатнай, хүдэлжэ эхилнэ бээбэ, үгы хаа... - гэн, тэрэ басаган ханхинаа энээжэрхибэ. «Нюдэндөө галтайхан, абааштайхан басаган хаш», - гэжэ юуцэб даа шэбшэбэб.

- Шамтай танилсуулхамни гү? - гэжэ Батажаргал намайе тохонгодо.

- Үгы, үгы, - гэжэ таһа арсабаб. Ная институт дүүргээд яһан намда тэрэ басаган үхибүүн мэтээр ханагдажа болоо.

... Тийһээршье жэл үнгэрбэ. Багшын амаралтада гараһан би Нархата эрээб. Уеымни нүхэр Ким Цыденов аймагай газетын харюусагата секретарийн тушаалда наа ороод байгаа. Хоюулан кабинет соонь ноһиноо андалдажа хуунабди. Нүхэрни редакци эржэ хүдэлхыемни баалана. Урданайхараал арсаһан зандааб. Гэнтэ телефон жэнгиришэбэ. Аймагай соёлой таһагыг даагша, үнинэймнай нүхэр Цыренжаб Дамбарбаев хонходобо.

- Хүбүүд, Хайдапов жолоошонни мүнөө хаяхана городноо бусажа, шэб шэнэхэн ГАЗ-69 машина сонхо доромни байлгажархибал. Хүбүүд, угааял, - гэжэ нүхэрнай дуулаба. Бидэ хоёр мүн лэ хүхилдэбэбди, юуб гэхэдэ, гарагай зургаан һэн туладан, Ульдэргэ нэгэ аргаар айлшалаад эрэхы хэлсэжэ хууһан байгаабди.

- Ульдэргэ хүрэтэр дараад эрээл, - гэжэ би Цыренжабта дурадхабам.

- Хэлсээн байха һэн гү! Үдын хойно гарае. Мүнгөөр хэр гэшэбибди? - гэжэ Цыренжаб һонирхоб.

- Сергеймнай хармаанаар дүүрэн амаралтын мүнэгтэй, - гэжэ Ким энээсэгээбэ. - Нааял саашань.

Үдын хойно 2 сагаар «Радуга» кинотеатрай дэргэдэ болзорлободи. Ким хэндэб даа хонходоод, гастроном соо дары золгохы дурадхаба. Эрэ гү, али эхэнэртэйшье хөөрэлдэһыень ойлгоогүй һэн тула, хэн бэ гэжэ һонирхоб.

- Бишни нюдэ сабшаха зуура ошоод эрэхэб. Эндээ хүлээгээрэй, - гээд, Ким арилшаба.

... Гурбан нүхэд магазинуудаар зайжа, уһа тамхияа абажа, машина соогоо ятталбабди.

- Хүбүүд, үшөө хахад час хүлээл даа. Нэгэ хүн Эгэтын-Адаг хүрэтэр хуулгыт гэжэ гуйна, - гэжэ Ким хэлэбэ.

- Хэн бэ? - гэжэ Цыренжаб һонирхоб.

- Уулзахадаа мэдэлсэнэ бээт... «Ямар тиймэ нюуса хүн байгаа юм», - гэжэ гайханаб.

Партийн райкомой байшангай дэргэдэ, харгын хойно гартаа хара редикюль баринхай басаган мание утгажа байба. Нёдондо автобус соо хараһан басаганни - Батуева Анна бэээрээ зогсоно.

- Энэ хэлэһэн хүншни гү? - гэжэ Цыренжаб гэдэргэ эрьелдэн асууба. - Комсомолой дарга Батуева ха юм.

- Тиймэ, тиймэ, - гэжэ Ким харюусаба.

Цыренжабай машинингаа үүдэ нээхэдэ:

- Эгэтын-Адаг хүрэтэр хуулгыт, командировкодо ошохомни, - гэжэ Анна гуйгаа, мэндэшэлбэ.

- Яахаб тээд, түлбэрийн орондо дуугаа бэлэглэхэш, - гэжэ Дамбарбаев хуһинэ.

Дархитын оройдо сэржэмээ үргэхээ тогтободи.

- Тамнай наһатайгаараа сэржэм үргэгты, - гээд, Цыренжаб жолоошон минни нагаса хурайхай Цыденеши Хайдаповта духаряа харбайба. Үндэр шэнэ-һэнэй һүүдэртэ ногоон дээрэ эдээгээ дэлгээдлэ, шэнэ машинаа угаажэ эхилбэбди. Анна нюураа уршылган, духаряаһаа ама хүртөөд, архитай аягала Кимдэ харбайба. Би энэ басагыг нёдондо автобус соо хараһан, хайхан дууень шагнаһан тухайгаа хөөрбэб.

- Бишье тание обёороо бэлэб. Тание дуулахадаа бэрхэ гэлсэ һэн, - гээд, Анна датираагүй нюдөөр сэхэ урдаһаам шэртэбэ. Хүн руу сэб сэхэ харадаг зантай басаган юм байна гэжэ багсаагаа бэлэб.

- Байд гээд, бага халантаад, Сергей дуулаха даа, - гэжэ Цыденеши колбаса үмхэлэн хуһинэ.

Харгыдаа үлэ бүхэндэ тогтоһоор, баруун тээшэ гүйлгэнэбди. Эгэтын-Адаг дүтэлбэ. Хурайхай сэлээн руу гондиронгүй, Ульдэргын харгыда гарашаба. Гүмэр би ехэл мэгдүүгээр хурайхайн мүрэ алгадаад:

- Годирыт, басагата буулгааял, - гэжэ хэлэбэб. Ким гуям үбшэнтэйгөөр шэмхээд:

- Абяагүй, абая, - гэжэ шэхэндэм шэбэнээд, нюдэе аһин миһэрбэ. Ээ-даа, редакциһаа хонходоһон, гастроном соо уулзаһан хүншни энэ Анна байгаа ха юм даа гэжэ наят тухайлаба.

Үдэһын боро хараанаар Ульдэргэ хүрээбэбди. Томо утраадай баруун захандахы залгала гэрэй урдахидаһан Ким эжытээ байрланхай һэн. Хойнонь - эгээ хоёрдохы жэлэс врачар ажалажа байһан Успенский гэжэ ород хүбүүн. Сэрмаа эжы намайгаа харан баярлажа, таалаба. Гэртэ ороһоор, ухарилдаһаар байтарнай, «ковровец» мотоциклтай Борбойн Цыдып, Кимэй бүлэ аха Гриши Хоһоо орожо эрээб.

Түргээн стол бэлдээд, нэгэ-нэгэ хундага хүнтэрүүлээд хуутараа, Кимнай столой саанаһаа бодожо:

- Хүбүүд, найраа үргэлжэ-дүүлэгты, би Аннатой нэгэ хэрэг бүтээгээд эрэхэмни, - гээд, газашаа гаража, айлшан басагата Цыдыбэй «ковровецто»

хундалдуулаад, Харгаһата тээшэ таршагануулаба. Гайханаһан, гэлэлдэһэн бидэ амаа ангайлдаад үлэшэбэбди.

Голхоржо, уяржа, шэгтээ гарашанхай Сэрмаа эжымнай намайе дахуулаад, газашаа яраба.

- Серго, энэмнай юун боложо байна гэшэб? - гэжэ тэрэ хэрэлсы дээрэ хууһан хойноо намда хандаба. - Энэ абааштай басаган хүбүүнэй эндэ бии болохо бүхэндэ ерээдээд халанагүй. Гартаа оруулхалай наһаа ха. Шамдаа Кимшни юумэ хэлэнэ гү?

- Үгы, - гэжэ мүрөө хабшабам.

- Эгэтын-Адагта буухаб гэнэн аад, энэл даа. Би юушье ойлгоногүйб.

- Хүн һамга абаха гээ һаа, аха зах зоноороо ан-бунхан хэлсэжэ даа, хадаг табижа даа, юрэдөөл, буряадайнгаа заншал алдангүй бүтээдэг юм бэшэ гү? Эсэггүй хүбүүн хадаа намайгаа хүншье гэжэ хэрэгсээнгүй, баһаба гэшэл даа... - гээд, Сэрмаа эжы нюдэһынгөө нулимса аршана. - Яһала зөөришье биил даа, нагасанарынь баян бүдүүн зон ха юм. Ши урдаа хараха нүхэрын һэн тула зохидоор хөөрэддыш, аргатай юм наань, болжуула гү, али хойшолуула үзыш. Энэшни шамһаа ондоо хүнэй үгэдэ орохогүй, үсэд шолмо шуу.

«Ким, нээрээшье, яарантаба ха», - гэжэ сэдхэхэ зуураа, бусахатай ади сэхэ руунь хөөрэлдэхые шийдэбэб.

- Та наһатай боложо ябанат даа, гэрэйнгээ ажал диэлхэтнай хүндэшиг бээ. Бидэшь дээдэ хургуулай дүүргэжэ, ажалтайнууд, айл боложо, түбхинэхэ сагнай тулажа ерээл даа, - гэжэ бодолоо гүйлгэнэб. - Ашала хаража, үргэлсэхэһөө хайхан жаргал хаана байхаб?!

- Тиймэньшье тиймэл даа, - гэнэ Сэрма эжы. - Хүбүүнэй зан һаянай тад ондоо болошоо. Хэлэһэн үгыем тооногүй. Ямаа даһан тэхэ шэнги хиэршоод ябана. Али нэгэ уран зохёол бэшэ бэшээр ухаанинь муудашоо юм гү? Ши, Серго, баһа бэшэһэн зандаа гүш? Бэшэхэе болёо наатнай, зүйтэй бэлэй. Ондоогоор хоолойгоо тэжээжэ ядаа һэн гүт...

Хөөрэлдөөнэйнгөө ондоо мүртэ орожо эхилхэндэ бүтүүхэн баярланаб.

- Зохёол бэшэлгээ ухаан балартадаггүй юм ааб даа, наһаагаа бү зобогты, эжы, - гэжэ энээсэгээн, бишьхан харахан гарынь эльбэнэб.

- Тээсгэн Даша Дамбаев хэдэн хоногээр айлшалаад ошоо. Ногтоһон юм гү, яһан юм, гэнтэ харан гэнэмнай тэрэ хүбүүн шэншэнгй хара тугалаймнай урда зогсоһонхой, гарнуудаараа самнан: «Ши - хараш, би - хараб, ши - үншэнби, би - үншэнби, ши - шэншэнгй, би - шолмолиг» гэжэ аашалаа. Үшөө тийхэдэ Эгэтын МТС-эй инженер байһан Жалсанов Жамбалдоржын хүбүүн Александр эрээ һэн. Өөрөө инженер хүн аад, зохёол бэшэ бэшээр, ухаагаа баларташоод ябана һэн. Ойлгоно гүш, тэрэшни хоёр ондоо гуталтай орожо эрээ лэ. Мархуумнайшье тэдэһнээ холо ошоогүй, баһа хүн аад, хургуулийн басагадые «хулай, хулай» гэжэ байжа, үйлсөөр эрыуулнэ гэлсэгшэ...

- Тээд Мархуу Цыренов түрэлхийн оромгүй хүн һэмнай дөө, - гэжэ эльгэ хатанаб.

Уданшьегүй Ким Анна хоёр бии болобо. Аниие гэртэ урижа оруулаад, Кимые хөөрэлдэхээ үлээбэб. Ушар байдалаа сэхэ руунь хэлэхыень баалабаб.

- Түргэн түүхэй, юу хэжэ ябанаш? - гэжэ асуубаб.

- Эндэшни зуун граммгүй бүтэхгүй, сээниг сооһоо нэгэ шэл абаад ерэ.

Хоюулан ногоон дээрэ зэргэлэн хуубабди.

- Бишни Анитай гэрлэхэм, хойшолон байхагүй, ондоо эхэнэр намда хэрэггүй, - гэжэ тэрэ гансата мэдүүлбэ.

- Зангаа мэдэлсэтэрээ, бэе бээдээ дадатараа саг хэрэгтэйл һэн ха гэхэ байнаб, - гэжэ марганаб.

- Бишни Аннын Москвагай ВЛКСМ-эй ЦК-гай дэргэдэхи комсомолой дээдэ хургуулийн 6 нарын курсада ошохын урда тээ танилсаа һэм. Сэхэ сээр зантай басаган. Үншэрхын ядарал үзэһэн хүндаа. Тийгээдшые сухариха арга намдашни үгы, хүбүүн наһамни халантаба, - гээд, үбдэгөө альгадажархиба.

- Хээлитэй? - гэжэ тухайлабам.

- А-һаа...

- Тийбэл, эжыдэһини ойлгуула шуулаа. Шамдаа одоол сээжын оёроһоо гомдошоод хууна.

Сэрмаа эжытэй нилээн удаан хөөрэлдөө бэлэйбди.

- Ашадаа хүнжэл оёгты, үгы бэлдэгты, үрмэ зөөхэйгөө даратгы, - гэжэ түгэсхэлдөө хэлэхэдэмни, Кимэй эжы анир гарангүй, урууханаа хараад хуутараа:

- Саг сагаараа, сахилза хүхөөрөө гэдэгтэл, урданай ёһо заншал ула боложо, айл аймагаа урижа, тэрэ найршыегүйгөөр нилэбэ гээшэ ааб даа. Яахабиб, өөрөө мэдэлтэй хүбүүн гүб даа, - гээд, хүгшөөдэй уйлашоо бэлэй...

Шара наһын халуунай үерэ Кимтэн Нархата зөөгөө һэн.

1962 оной январийн 1-һээ би «Яруунын үнэн» газетэдэ ажалажа эхилбэб.

- Хоёр хүбүүд даһаад нилэбэ, - гэжэ Сэрма эжы бахархаха. Үдэр бүри лабшаатай гү, али ороһонхой шүлэ шанажа, маанадаа садатарнай эдээлүүлхэ. Найдэрнүүдтэ үеын нүхэдэ Бальжинима Раднаев, Бама Эрдынеев, Цыренжаб Дамбарбаев, Сергей Бимбаев гэгшэд Кимдэшэ сутларжа найрлахабди. Үүр сайтар шахуу дуугаа дуулаадаг бэлэйбди.

Кимэй эжые гэмэрүүлэн үшөө нэгэ ушар ханагана. Бидэ хоёрой үдынгөө хоолдо эрэхэдэ:

- Үүдээ суургалаад, хүршын-дөө ошоод эрэхэдэм, диван дээрэмнай шабарта зууралда-шаһан сабхитай ардагархан хүн унтажа хэбтэбэл. Сошон, хүрдэһэн гэшэмни! Сонхымнай шэл абаад ороо лэ. Ногтуу тэрэниие түлхижэ-татажа нэрюулбэб. «Хэмши?» - гэхэдэмни: - «Зэдын Даши-Дабаа гэшэб. Сергей Ким хоёр хаанаб?» - гээ. «Мэнэ бусахаб» гээд гаража ошоно һэн.

- Аа, Даши-Дабаа Мункуев ха юм даа, - гээд, Ким ташаганаса энээбэ. - Эжы, тэрэтай аргагүй бэлитэй зохёолшо юм. Хаанаһаа ябаа гэшэб?

- Догнодо, совхоздоо голоомо бэлдэлсэхээ эрээб гэнэ һэн.

Тийгээжэ Даши-Дабаатаа эльгэлэн уулажа, Буряадайнгаа уран зохёол, өөһэд өөһэдынгөө түсэб тухай хоһон-үнжэн хөөрэлдэжэ, жаргаа бэлэйбди.

... 1965 он. Би «Буряадай залуушуула» хүдэлжэ байгааб. Комсомолой Бүхэсоюзна съездэ делегадууды хунгаха саг эрээб. ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь Сергей Иванов намайе дуудаад:

- Нэгэ залуу уран зохёолшо гү, али артистые делегадуудай бүридэлдэ оруулаха даабари ЦК-һаа абтаа. Хэниие дурадхаха байнабши? - гэжэ асууба.

- Нэгэл хүн бии. Тэрэ - Ким Цыденов. Ульдэргын хургуу-лида багшална. Хоёр ном хэблүүлэнхэй. Гоёор хэлэбэл, нармаа сээр шарайтай, гүнзэгы бодолтой, урагшаа һанаатай хүн, - гэжэ тордиһогүйгөөр харюусабаб.

Кимэй делегадаар хунгагдажа, Москва мордохо дээрэнь «Байгал» журналай ахмад редактор А.А. Бальбуровой кабинет соо хэдэн нүхэдын сугларбабди.

- Ши Юрий Гагаринтай золгожо, дүрэ зураг дээрэнь манай журналай уншагшадга зорюулан үрээл үгыень бэшүүлээд эрээрэй. Тийхэдэ 1998 онһоо РСДРП-гэй гэшүүн, Ленинэй дүтын танил Петров съездэ заатагүй уригдаха. танилсаарай, - гэжэ А. Бальбуров хэлэбэ.

Нээрээшье, Ким Цыденов редакторай захяа дүүргээ һэн. Уданшьегүй Ю. Гагаринтай гар бэшэгтэй үнгэтэ дүрэ зурагынь «Байгалда» ялагар саарһан дээрэ толилогдожо, олон тоото уншагшадые баясуулан юм.

... 1962 оной март һара. Аннымнай хүнгэрхэ сагынь тулан эржэ, Ким бидэ хоёр тэрэнээ хүтэлөөд, аймагай больница руу шамдабабди. Үглөөдэрынь эртэлэн ажалдаа ерээд хуутарни, больницаһаа хонхо эздэлбэ:

- Ким Цыденов басагатай болобо!

Боро шүлэ шананхай, тийшээдэ ярабабди. Саб сагаан мансыгтай, тохонхой зэргэхэн, уб улаахан, шодээ аниихай амитан харагдаа бэлэй. Гэртэ бусажа ябахадаа, Ким намда хандаба:

- Зай, ши басаганаймни найза болобо гэшэб. Нэрэ һанаа.

Харгыдаа тогтожо байжа тоосолдонобди. Олонхи нэрэнүүд гологдоно. һүүдэй һүүдэ бинь дурадхаба:

- Зай, Дондок Улзытуевайнгаа уянгата шүлэгэй Виндарья дээрэ тогтоо.

- Нээрээшье, хоморой, гоёшье нэрэ, - гэжэ нүхэрни гансата зүбшөөгөө һэн. Зүгөөр тийхэдэ тэбхэр 16 жэл үнгэрһэн хойно эхэ, эсэгээ һажаажа, зурамал сээрхэн шарайтай, уян нугархай бээтэй басаганнай абадаал ади ВЛКСМ-эй бүхэсоюзна съездын делегадаар хунгагда-хыень зүүдэндээшье харахагүй байгаабди.

Анна ехэ басаганайнгаа һүүдээр хоёр хөөрхэн хүбүүндэ түрэлэн юм. Амгалининь эсэгээ һажаажа, уран гартай хүн болонхой.

Ким 34 һаһа хүрээжэ ябатараа нүгшэһэн юм. Гурбан жаахан үхибүүдэ тэнжээхэ, Сэрмаа эжыгээ хайханаар үргэхэ уялга Аннын хуби заяанда тудад...

Гүрэн турын ямаршые тушаал эзэлхэ бэлитэй Анна Чимитдоржиевна бүхы хүсэ шадалаа, эхын хайхан энхэрэлэ имгалт гэр бүлэдөө зорюулаа. Багшанарай дээдэ хургуули заочноор дүүргэжэ, түүхын багшын мэргэжэл олоһон юм. Нютагтаа сельсоведэй түрүүлэгшээр ажаллаа. Наһанай амаралтада гаратараа багшалаа. Хадам эжыгээ хүлыень дааруулангүй, зөөлэхэн эдээгээр ядаангүй, зөөлэхэн үгөөрөө хүндэлэн энхэрһээр хойнонь гараа һэн даа.

Харин мүнөө хамагтаа хүндэтэй Аннамнай аша зээнэрээ үргэлсэжэ, согтой зугаатай зандаа, омог зориггоо мүхөөнгүй, бидэһынгээ дунда наһанайнгаа буян эдэлжэ яһанандань баясааршые, омогорхооморшые!

Сергей ЦЫРЕНДОРЖИЕВ,
уран зохёолшо.

Понедельник, 2

Вторник, 3

Среда, 4

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00 ТЕЛЕКАНАЛ «ДОБРОЕ УТРО»
10.00 НОВОСТИ
10.15 Х/Ф «ПОВЕЛИТЕЛЬ СЛОВ»
12.10 «ФАБРИКА ЗВЕЗД-2»
12.40 СЛЕДСТВИЕ ВЕДЕТ КОЛБОВ
13.00 НОВОСТИ
13.05 ЧТО? ГДЕ? КОГДА?
14.20 ДОКУМЕНТАЛЬНЫЙ ДЕТЕКТИВ «ОТМЫЧКА ДЛЯ КОШЕЛЬКОВ». ДЕЛО 2003 ГОДА
14.50 «ГОЙКОМИТИЧ. НАСТОЯЩИЙ ИНДЕЦ»
15.30 ПУТЕШЕСТВИЯ НАТУРАЛИСТА
16.00 НОВОСТИ
16.15 Т/С «ДОСЬЕ ДЕТЕКТИВА ДУБРОВСКОГО»
17.30 «ФАБРИКА ЗВЕЗД-2»
18.00 «БОЛЬШАЯ СТИРКА»
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.25 «ШУТКА ЗА ШУТКОЙ»
20.00 ЖДИ МЕНЯ
21.00 «КТО ХОЧЕТ СТАТЬ МИЛЛИОНЕРОМ?»
22.00 ВРЕМЯ
22.35 Т/С «ПО ТУ СТОРОНУ ВОЛКОВ»
23.40 ТАЙНЫ ВЕКА. «ПРОПАВШАЯ ЭКСПЕДИЦИЯ РОКФЕЛЛЕРА»
00.25 НОЧНОЕ ВРЕМЯ
00.50 «ФАБРИКА ЗВЕЗД-2» НОВЫЙ ДЕНЬ
01.05 «СКАНЕР»
01.35 «КОРОЛИ СМЕХА». ЮРИЙ НИКУЛИН. ЧАСТЬ 1-Я
02.05 «АПОЛОГИЯ»
«РОССИЯ»
07.45 - 10.45 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ»
08.00, 08.30, 09.00, 09.30, 10.00, 10.30 ВЕСТИ
08.15, 09.15, 09.45, 10.15 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА
08.45 ЭКЗАМЕН-2003. СОЧИНИЕНИЕ
10.45 КОМЕДИЯ «САМОЛЕТОМ, ПОЕЗДОМ, АВТОМОБИЛЕМ»
12.30 «ЭКСПЕРТИЗА»
12.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
13.00 ВЕСТИ
13.20 «КОРОТКОЕ ЗАМЫКАНИЕ». ТОК-ШОУ ФЕДОРА ПАВЛОВА-АНДРЕЕВИЧА
14.20 «В ГОРОДКЕ»
14.30 ВЕСТИ НЕДЕЛИ
15.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
15.45 ДЕТСКОЕ ВРЕМЯ «3,4...»
«РОССИЯ»
16.00 ВЕСТИ
16.20 «ЧТО ХОЧЕТ ЖЕНЩИНА». ТОК-ШОУ ЕЛЕНА ЯКОВЛЕВОЙ
17.10 Т/С «МОСКОВСКИЕ ОКНА»
18.15 «ЧЕСТНЫЙ ДЕТЕКТИВ». АВТОРСКАЯ ПРОГРАММА ЭДУАРДА ПЕТРОВА
18.45 «ЭКСПЕРТИЗА»
19.00 ВЕСТИ
19.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
19.30 ПРОГНОЗ ПОГОДЫ И РЕК-ТАЙМ - ВРЕМЯ ВАШЕЙ РЕКЛАМЫ!
19.40 «БУРЯД ОРОН». ХУДОЖЕСТВЕННО-ПУБЛИЦИСТИЧЕСКАЯ ПРОГРАММА
20.10 ГОРОСКОП
20.15 ПРОФЕССИОНАЛЫ
20.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
«РОССИЯ»
20.50 «КОМИССАР РЕКС». Т/С
21.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
22.00 ВЕСТИ
22.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
22.40 ПРОГНОЗ ПОГОДЫ И РЕК-ТАЙМ - ВРЕМЯ ВАШЕЙ РЕКЛАМЫ!
«РОССИЯ»
22.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ»
22.55 РУССКАЯ СЕРИЯ. ПРЕМЬЕРА. Т/С «ГЛАВНЫЕ РОЛИ»
23.55 ПРЕМЬЕРА. Т/С «ГОСПОЖА ПОБЕДА»
01.00 ТОК-ШОУ «ВЕСТИ+»
01.30 «ДЕЖУРНЫЙ ПО СТРАНЕ». МИХАИЛ ЖВАНЕЦКИЙ
02.20 ДЖЕФ СПИКМЕН В БОЕВИКЕ «ИДЕАЛЬНОЕ ОРУЖИЕ» (США)
03.40 «ФУТБОЛ РОССИИ». СПОРТИВНАЯ ПРОГРАММА
04.10 ДЖЕК НИКОЛСОН. ПИТЕР-ФОНДА И ДЕННИС ХОППЕР В ФИЛЬМЕ «БЕСПЕЧНЫЕ ЕЗДОК»
05.40 «ПУТЕШЕСТВИЕ ИЗ ПЕТЕР-БУРГА В ПЕТЕРБУРГ»
06.05 «ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ»
06.20 КАНАЛ «ЕВРОНЬЮС» НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ
06.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
07.00 ВЕСТИ
07.15 КАНАЛ «ЕВРОНЬЮС» НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ
ТИВИКОМ
07.20 «ЛОСК». ПОГОДА
07.30 ШКОЛЬНОЕ ТВ
08.00 «БОЛЬШАЯ ДЕНЬГИ»
08.30 FOX KIDS НА RENT TV. «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЫ»
08.55 FOX KIDS НА RENT TV. М/С «ФЛИНТ - ДЕТЕКТИВ ВО ВРЕМЕНИ»
09.20 FOX KIDS НА RENT TV. М/С «ЧЕЛОВЕК-ПАУК»
09.45 «ФМ И РЕБЯТА». МОЛОДЕЖНЫЙ СЕРИАЛ
10.15 «БАФФИ». ТЕЛЕСЕРИАЛ
11.15 КИНО: «БАЗА»

13.25 «НАРОД ПРОТИВ», ТЕЛЕИГРА
14.00 «ВИНО ЛЮБВИ», ТЕЛЕНО-ВЕЛЛА
14.55 «ЧИСТО ПО ЖИЗНИ». КОМЕДИЙНЫЙ СЕРИАЛ
15.30 «ЛОСК». ПОГОДА
15.50 «НИНА». ТЕЛЕСЕРИАЛ
17.00 FOX KIDS НА RENT TV. М/С «ЧЕЛОВЕК-ПАУК»
17.25 М/С «ФЛИНТ - ДЕТЕКТИВ ВО ВРЕМЕНИ»
17.50 М/С «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЫ»
18.15 КИНО: «ВЕЧНЫЙ ЗОВ», 2С.
19.55 «ЛОСК»
20.00 ПОГОДА
20.10 МУЗЫКАЛЬНЫЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ
20.30 КАЛЕНДАРЬ РАБОТ ОТ КУШНАРЕВА
20.55 «СИМПСОНЫ». М/С
21.20 «НИНА», СЕРИАЛ
22.30 «24». ПОГОДА
23.00 «ЛОСК»
23.05 КИНО: «МАНЬЯК ИЗ ПРЕИСПОДНЕЙ»
01.45 «24»
АРИГ УС
08.00 НОВОСТИ. ПОГОДА
08.25 М/Ф «ЛЕСНЫЕ ПУТЕШЕСТВИЯ»
08.45 ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
08.50 «О ЛЮБВИ»
09.20 ФОРМУЛА УСПЕХА
09.30 Х/Ф «СТARIK ХОТТА-БЫЧ»
11.05 ТО, ЧТО НАДО
11.15 ХВОСТ КОМЕТЫ: ДАНИЕЛЬ ОЛБЕРХСКИЙ, 1 Ч.
12.10 КРЕМЛЕВСКИЙ КОНЦЕРТ
12.30 НОВОСТИ
12.35 МЕСТО ПЕЧАТИ
12.45 М/Ф «ТАЕЖНАЯ СКАЗКА»
13.00 НОВОСТИ. СПОРТ. ПОГОДА
13.15 К ЮБИЛЕЮ А АБДУЛОВА: Х/Ф «ЖЕЛТЫЙ КАРЛИК»
ПЕРЕРЫВ ДО 17.00
17.00 НОВОСТИ
17.25 М/С «ГАРФИЛД И ЕГО ДРУЗЬЯ»
17.50 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.20 МУЗ. ПОДАРОК
18.45 ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
18.50 ПЕСТРАЯ ЛЕНТА: ЮРИЙ БОГАТЫРЕВ
19.50 ФОРМУЛА УСПЕХА
20.00 НОВОСТИ
20.25 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
20.45 ТЕЛЕИГРА «ИСКУШЕНИЕ»
21.20 Х/Ф «ЕСЕНИЯ», 1 С.
22.30 «НОВОЕ РАССЛЕДОВАНИЕ» С Н. НИКОЛАЕВЫМ
23.40 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
00.00 НОВОСТИ
00.30 «ЗЕМЛЯ-ВОЗДУХ» ПРЕДСТАВЛЯЕТ
СТС - «БАЙКАЛ»
17.00 Т/С «ЛУЧШИЕ»
18.00 Т/С «ДРУЗЬЯ»
18.30 КОМЕДИЯ НА СТС: «НОВАЯ СЕМЕЙКА АДДАМС»
19.00 ДЕВИЧЬИ СЛЕЗЫ
20.00 ОСТОРОЖНО, МОДЕРН-2!
20.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
21.00 «АГЕНТСТВО НЛС-2», Х/Ф
22.00 КИНО НА СТС «КОРОЛЕВСКАЯ ГВАРДИЯ»
00.00 ОСТОРОЖНО, МОДЕРН-2!
00.30 ДЕТАЛИ
01.00 «РУССКИЕ СТРАШИЛКИ», Х/Ф
НТВ
07.00 УТРО НА НТВ
09.45 СЕРИАЛ «КЛАН СОПРАНО» (США)
11.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
11.20 ПОГОДА НА ЗАВТРА
11.25 «НАМЕДНИ» С ЛЕОНИДОМ ПАРФЕНОВЫМ
13.00 «СЕГОДНЯ»
13.35 «НОВЕЙШАЯ ИСТОРИЯ. ПРИГОВОРЕННЫЕ ЖИТЬ». ФИЛЬМ А. ПОВОРЦЕВА
14.40 СЕРГЕЙ ВАРЧУК В ДЕТЕКТИВЕ «ПОВОРОТ КЛЮЧА», 1 СЕРИЯ
15.45 КРИМИНАЛ
16.00 «СЕГОДНЯ»
16.35 «КАКОЙ СТОЛИЦЫ МЫ ДОСТОЙНЫ». ТОК-ШОУ «ПРИНЦИП ДОМИНО»
18.00 «СЕГОДНЯ» С ОЛЬГОЙ БЕЛОВОЙ
18.30 ДЕТСКОЕ ВРЕМЯ. МУЛЬТФИЛЬМ
18.45 ГОРОСКОП
18.50 «О ВРЕМЕНИ И О СЕБЕ». ЭКСКЛЮЗИВ ЧИНГИС АЮШЕЕВ
НТВ
19.10 «ВНИМАНИЕ: РОЗЫСК!». ОШИБКА КИЛЛЕРА
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.35 ПРИКЛЮЧЕНЧЕСКИЙ СЕРИАЛ «СОКРОВИЩА МЕРТВЫХ», 3 СЕРИЯ
21.45 ВЛАДИМИР ГОСТЮХИН И ВЛАДИСЛАВ ГАЛКИН В СЕРИАЛЕ «ДАЛЬНОБОЙЩИКИ РУССКИЙ КОНВОЙ», 1 СЕРИЯ
23.40 МОДНЫЙ СЕРИАЛ «СЕК В БОЛЬШОМ ГОРОДЕ» (США)
00.20 «ЖИВОЙ ПУШКИН». ПРОГРАММА Л. ПАРФЕНОВА. ЧАСТЬ ПЕРВАЯ
01.20 «СЕГОДНЯ» С ТАТЬЯНОЙ МИТКОВОЙ
01.55 ГОРДОН
02.50 ОКОНЧАНИЕ ТРАНСЛЯЦИИ

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00 ТЕЛЕКАНАЛ «ДОБРОЕ УТРО»
10.00 НОВОСТИ
10.15 «ЗЕМЛЯ ЛЮБВИ. ЗЕМЛЯ НАДЕЖДЫ». СЕРИАЛ
11.05 Т/С «ПО ТУ СТОРОНУ ВОЛКОВ»
12.05 «ФАБРИКА ЗВЕЗД-2»
12.35 ДИСНЕЙ-КЛУБ: «ЛЛОЙД В КОСМОСЕ»
13.00 НОВОСТИ
13.05 КОЛОМБО В ДЕТЕКТИВЕ «ФАТАЛЬНЫЙ ВЫСТРЕЛ»
14.40 «НЕПУТЕВЫЕ ЗАМЕТКИ» НОВЫЙ ДЕНЬ
15.00 «СКАНЕР»
15.30 ДОК. ФИЛЬМ. «АНТИМИРЫ АНДРЕЯ ВОЗНЕСЕНСКОГО»
16.00 НОВОСТИ
16.15 Т/С «ДОСЬЕ ДЕТЕКТИВА ДУБРОВСКОГО»
17.30 «ФАБРИКА ЗВЕЗД-2»
18.00 «БОЛЬШАЯ СТИРКА»
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.25 СМЕХОПАНОРАМА ЕВГЕНИЯ ПЕТРОСЯНА
20.00 «ЗЕМЛЯ ЛЮБВИ. ЗЕМЛЯ НАДЕЖДЫ». СЕРИАЛ
21.00 «ОСНОВНОЙ ИНСТИНКТ». ТОК-ШОУ СВЕТАНЫ СОРОКИНОЙ
22.00 ВРЕМЯ
22.40 Т/С «ПО ТУ СТОРОНУ ВОЛКОВ»
23.45 КРЕМЛЬ-9. ПОЛК СПЕЦИАЛЬНОГО НАЗНАЧЕНИЯ»
00.30 НОЧНОЕ ВРЕМЯ
00.55 «ФАБРИКА ЗВЕЗД-2»
01.10 «НА ФУТБОЛЕ» С ВИКТОРОМ ГУСЕВЫМ
01.40 «РУССКИЙ ЭКСТРИМ»
02.10 «АПОЛОГИЯ»
03.00 Т/С «ПРИШЕЛЕЦ» (ЗАКЛ.)
«РОССИЯ»
07.45 - 10.45 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ»
08.00, 08.30, 09.00, 09.30, 10.00, 10.30 ВЕСТИ
08.15, 08.45 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА
09.15 ДЕЛОВОЕ ВРЕМЯ
09.45 «БАЙГАЛ». ИНФ. ПРОГРАММА
10.15 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
10.45 Т/С «ГЛАВНЫЕ РОЛИ»
11.40 Т/С «ГОСПОЖА ПОБЕДА»
12.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
13.00 ВЕСТИ
13.20 «КОРОТКОЕ ЗАМЫКАНИЕ». ТОК-ШОУ ФЕДОРА ПАВЛОВА-АНДРЕЕВИЧА
14.20 ПИТЕР УЭЛЛЕР И БЕН КРОСС В СЕРИАЛЕ «ПРОКЛЯТИЕ ДРЕВНЕЙ ГРОБНИЦЫ» (ИТАЛИЯ)
15.15 «ЭКСПЕРТИЗА»
15.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
15.40 ГОРОСКОП
15.45 «В ПЕСНЕ - ДУША НАРОДА»
«РОССИЯ»
16.00 ВЕСТИ
16.20 «ЧТО ХОЧЕТ ЖЕНЩИНА». ТОК-ШОУ ЕЛЕНА ЯКОВЛЕВОЙ
17.10 Т/С «МОСКОВСКИЕ ОКНА»
18.15 «АГЕНТСТВО ОДИНОКИХ СЕРДЕЦ»
18.45 «ЭКСПЕРТИЗА»
19.00 ВЕСТИ
19.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
19.30 ПРОГНОЗ ПОГОДЫ И РЕК-ТАЙМ - ВРЕМЯ ВАШЕЙ РЕКЛАМЫ!
19.40 ХУДЖО НЮТАГ
19.55 ГОРОСКОП
20.00 «ЧУЖОЙ БЕДЫ НЕТ». ОБЩЕСТВО СЛЕПЫХ
20.10 СПОРТИВНАЯ ПРОГРАММА «ТАМИР»
20.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
«РОССИЯ»
20.50 «КОМИССАР РЕКС». Т/С
21.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
22.00 ВЕСТИ
22.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
22.40 ПРОГНОЗ ПОГОДЫ И РЕК-ТАЙМ - ВРЕМЯ ВАШЕЙ РЕКЛАМЫ!
«РОССИЯ»
22.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ»
22.55 Т/С «ГЛАВНЫЕ РОЛИ»
23.55 Т/С «ГОСПОЖА ПОБЕДА»
01.00 ТОК-ШОУ «ВЕСТИ+»
01.30 ВЕСТИ-СПОРТ
01.40 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. КЛЭР ДЖИНС, ЛЕНА ОЛИН И ГЭБРИЕЛ БИРН В МЕЛОДРАМЕ «ПОЛСКАЯ КРАСАВИЦА» (США), 1997 г.
03.45 «ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ»
04.00 «ГОРЯЧАЯ ДЕСЯТКА»
05.00 СЕРИАЛ ДЛЯ ПОЛУОЧНИКОВ. КАЙЛ МАКЛАХЛЕН И ШЕРИЛИН ФЕНН В СЕРИАЛЕ ДЭВИДА ЛИНЧА «ТВИН ПИКС» (США)
05.50 «АГЕНТСТВО ОДИНОКИХ СЕРДЕЦ»
06.15 КАНАЛ «ЕВРОНЬЮС» НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ
06.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
07.00 ВЕСТИ
07.15 КАНАЛ «ЕВРОНЬЮС» НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ
ТИВИКОМ
ПРОФИЛАКТИЧЕСКИЕ РАБОТЫ ДО 16.40
16.40 «ЛОСК». ПОГОДА
17.00 НА RENT TV. М/С «ЧЕЛОВЕК-ПАУК»

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

17.25 FOX KIDS НА RENT TV. М/С «ФЛИНТ - ДЕТЕКТИВ ВО ВРЕМЕНИ»
17.50 FOX KIDS НА RENT TV. Т/С «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЫ»
18.15 КИНО: «ВЕЧНЫЙ ЗОВ», 3С.
20.00 ПОГОДА
20.05 «ЛОСК»
20.10 МУЗЫКАЛЬНЫЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ
20.30 «24»
20.55 «СИМПСОНЫ». М/С
21.20 «НИНА», ТЕЛЕСЕРИАЛ
22.30 «24». ПОГОДА
23.00 «ЛОСК»
23.05 КИНО: «КРОВЬ И ПЕСОК»
01.50 «24»
АРИГ УС
08.00 ГРАНИ. ЕСТЬ МНЕНИЕ. СПОРТ
08.35 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
08.55 ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
09.00 ФОРМУЛА УСПЕХА
09.10 БЕЗ ПРОТОКОЛА
09.10 СТО ЧУДЕС СВЕТА: «ПТИЦА-КОСТОЛОМ»
11.10 СОСТАВ ПРЕСТУПЛЕНИЯ
11.35 БЕСПЛАТНЫЙ СЫР
12.05 ФИЛЬМ «НАДУВНЫЕ ШАРИКИ»
12.35 МЕСТО ПЕЧАТИ
12.45 ТУШИТЕ СВЕТ
13.00 НОВОСТИ. СПОРТ
13.15 А. МИРОНОВ, А. ШИРВИНД, М. ДЕРЖАВИН В Х/Ф «ТРОЕ В ЛОДКЕ, НЕ СЧИТАЯ СОБАКИ», 1 С.
ПЕРЕРЫВ ДО 17.00
17.00 НОВОСТИ
17.25 М/С «ГАРФИЛД И ЕГО ДРУЗЬЯ»
17.50 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.20 МУЗЫКАЛЬНЫЙ ПОДАРОК
18.45 ТО, ЧТО НАДО
19.00 Т/С «ДЕТЕКТИВ НЭШ БРИДЖЕС: В ПРЕДЕЛАХ ВИДИМОСТИ»
20.00 НОВОСТИ.
20.25 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
20.45 ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
20.50 Х/Ф «ЕСЕНИЯ», 2 С.
21.55 ФОРМУЛА УСПЕХА
22.05 В. ТИХОНОВ, Ю. СОЛОМИН В СЕРИАЛЕ «ТАСС УПОЛНОМОНЕН ЗАЯВИТЬ», 8 С.
23.20 НАЗЛО
23.30 ТУШИТЕ СВЕТ
23.45 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
00.00 НОВОСТИ
00.30 СМОТРИТЕ, КТО ПРИШЕЛ
00.45 БЕЗ ПРОТОКОЛА
01.40 СОСТАВ ПРЕСТУПЛЕНИЯ
01.55 ВЫСШИЙ СВЕТ
СТС - «БАЙКАЛ»
17.00 Т/С «ДОРОГАЯ, Я УМЕНИШИЛ ДЕТЕЙ»
18.00 Т/С «ДРУЗЬЯ»
18.30 КОМЕДИЯ НА СТС: «НОВАЯ СЕМЕЙКА АДДАМС»
19.00 ДЕВИЧЬИ СЛЕЗЫ
20.00 ОСТОРОЖНО, МОДЕРН-2!
20.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
21.00 «АГЕНТСТВО НЛС-2», Х/Ф
22.00 КИНО НА СТС «ОСЕНЬ В НЬЮ-ЙОРКЕ»
00.00 ОСТОРОЖНО, МОДЕРН-2!
00.30 ДЕТАЛИ
01.00 «РУССКИЕ СТРАШИЛКИ»
НТВ
07.00 УТРО НА НТВ
09.50 ПРИКЛЮЧЕНЧЕСКИЙ СЕРИАЛ «СОКРОВИЩА МЕРТВЫХ», 3 СЕРИЯ
11.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
11.20 ПОГОДА НА ЗАВТРА
11.25 «ПРЕСТУПЛЕНИЕ ВСТИЛЕ «МОДЕРН», ПЕРВОЕ ЗАКАЗНОЕ»
12.10 КЛАРА ЛУЧКО В ПРОГРАММЕ ПАВЛА ЛОБКОВА «РАСТИТЕЛЬНАЯ ЖИЗНЬ»
13.00 «СЕГОДНЯ»
13.35 «СТРАНА СОВЕТОВ»
14.40 ДЕТЕКТИВ «ПОВОРОТ КЛЮЧА», 2 СЕРИЯ
15.45 КРИМИНАЛ
16.00 «СЕГОДНЯ»
16.35 «ВЛИЯЕТ ЛИ ФАМИЛИЯ НА ЖИЗНЬ?». ТОК-ШОУ «ПРИНЦИП ДОМИНО»
18.00 «СЕГОДНЯ» С ОЛЬГОЙ БЕЛОВОЙ
18.30 ДЕТСКОЕ ВРЕМЯ. МУЛЬТФИЛЬМ
18.40 ГОРОСКОП
18.45 ГУЛАМТА
19.10 «ТВОЙ ШАНС». ПРЯМОЙ ЭФИР
ИТВ
19.25 ДОКУМЕНТАЛЬНАЯ ДРАМА «ПРЕСТУПЛЕНИЕ И НАКАЗАНИЕ»
20.00 «СЕГОДНЯ» С ОЛЬГОЙ БЕЛОВОЙ
20.35 ПРИКЛЮЧЕНЧЕСКИЙ СЕРИАЛ «СОКРОВИЩА МЕРТВЫХ», 4 СЕРИЯ
21.45 СЕРИАЛ «ДАЛЬНОБОЙЩИКИ. ХИМИЯ И ЖИЗНЬ», 2 СЕРИЯ
23.00 «СЕГОДНЯ» С ОЛЬГОЙ БЕЛОВОЙ
23.40 МОДНЫЙ СЕРИАЛ «СЕК В БОЛЬШОМ ГОРОДЕ» (США)
00.20 «ЖИВОЙ ПУШКИН». ПРОГРАММА Л. ПАРФЕНОВА. ЧАСТЬ ВТОРАЯ
01.15 «СЕГОДНЯ» С ТАТЬЯНОЙ МИТКОВОЙ
01.45 ГОРДОН
02.45 СЕРИАЛ «ДОКТОР» (США)
03.40 ОКОНЧАНИЕ ТРАНСЛЯЦИИ

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00 ТЕЛЕКАНАЛ «ДОБРОЕ УТРО»
10.00 НОВОСТИ
10.15 «ЗЕМЛЯ ЛЮБВИ. ЗЕМЛЯ НАДЕЖДЫ». СЕРИАЛ
11.05 Т/С «ПО ТУ СТОРОНУ ВОЛКОВ»
12.05 «ФАБРИКА ЗВЕЗД-2»
12.35 ДИСНЕЙ-КЛУБ: «ЛЛОЙД В КОСМОСЕ»
13.00 НОВОСТИ
13.05 СЕРДЦЕ НЕ КАМЕНЬ В КОМЕДИИ «ТЕША»
14.40 «НЕПУТЕВЫЕ ЗАМЕТКИ» НОВЫЙ ДЕНЬ
15.00 «РУССКИЙ ЭКСТРИМ»
15.30 ТАЙНЫ ЗАБЫТЫХ ПОБЕД. «ЗАСЕКРЕЧЕННЫЙ РЕКОРД»
16.00 НОВОСТИ
16.15 Т/С «ДОСЬЕ ДЕТЕКТИВА ДУБРОВСКОГО»
17.30 «ФАБРИКА ЗВЕЗД-2»
18.00 «БОЛЬШАЯ СТИРКА»
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.25 «САМИ С УСАМИ»
20.00 «ЗЕМЛЯ ЛЮБВИ. ЗЕМЛЯ НАДЕЖДЫ». СЕРИАЛ
21.00 «СЛАБОЕ ЗВЕНО»
22.00 ВРЕМЯ
22.40 Т/С «ПО ТУ СТОРОНУ ВОЛКОВ»
23.45 ПРЕМЬЕРА. ДОК. ФИЛЬМ «ОСОБЕННОСТИ НАЦИОНАЛЬНОГО ФУТБОЛА»
00.30 НОЧНОЕ ВРЕМЯ
00.55 «ФАБРИКА ЗВЕЗД-2» НОВЫЙ ДЕНЬ
01.10 НОВЫЕ ЧУДЕСА СВЕТА. «ВЕНА. ПРИЗРАКИ СТАРОГО ГОРОДА»
01.40 «ГЕНИИ И ЗЛОДЕИ»
02.10 «АПОЛОГИЯ»
03.00 БОЕВИК «ОПЕРАЦИЯ «МЕДУЗА». ЧАСТЬ 1-Я
«РОССИЯ»
07.45 - 10.45 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ»
08.00, 08.30, 09.00, 09.30, 10.00, 10.30 ВЕСТИ
08.15, 08.45 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА
09.15 ДЕЛОВОЕ ВРЕМЯ
09.45 «БАЙГАЛ». ИНФ. ПРОГРАММА
10.15 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
10.45 Т/С «ГЛАВНЫЕ РОЛИ»
11.40 Т/С «ГОСПОЖА ПОБЕДА»
12.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
13.00 ВЕСТИ
13.20 «КОРОТКОЕ ЗАМЫКАНИЕ»
14.20 Т/С «ПРОКЛЯТИЕ ДРЕВНЕЙ ГРОБНИЦЫ» (ИТАЛИЯ)
15.15 «ЭКСПЕРТИЗА»
15.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
15.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
15.40 ГОРОСКОП
15.45 ДЕТСКОЕ ВРЕМЯ «БАМБАХАЙ»
«РОССИЯ»
16.00 ВЕСТИ
16.20 «ЧТО ХОЧЕТ ЖЕНЩИНА». ТОК-ШОУ ЕЛЕНА ЯКОВЛЕВОЙ
17.10 Т/С «МОСКОВСКИЕ ОКНА»
18.15 «АГЕНТСТВО ОДИНОКИХ СЕРДЕЦ»
18.45 «ЭКСПЕРТИЗА»
19.00 ВЕСТИ
19.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
19.30 ПРОГНОЗ ПОГОДЫ И РЕК-ТАЙМ - ВРЕМЯ ВАШЕЙ РЕКЛАМЫ!
19.40 «СЛОВО О ЗЕМЛЕ БУРЯТСКОЙ». К 80-ЛЕТИЮ РЕСПУБЛИКИ БУРЯТИЯ
19.50 ГОРОСКОП
19.55 «ТОЛИ». ХУДОЖЕСТВЕННО-ПУБЛИЦИСТИЧЕСКАЯ ПРОГРАММА. ПРЯМОЙ ЭФИР
20.20 АКВАМЭНЫ В ГОРОДЕ
20.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
«РОССИЯ»
20.50 «КОМИССАР РЕКС». Т/С
21.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
22.00 ВЕСТИ
22.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
22.40 ПРОГНОЗ ПОГОДЫ И РЕК-ТАЙМ - ВРЕМЯ ВАШЕЙ РЕКЛАМЫ!
«РОССИЯ»
22.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ»
22.55 Т/С «ГЛАВНЫЕ РОЛИ»
23.55 Т/С «ГОСПОЖА ПОБЕДА»
01.00 ТОК-ШОУ «ВЕСТИ+»
01.30 ВЕСТИ-СПОРТ
01.40 Х/Ф «ЧАСЫ БЕЗ СТРЕЛОК»
03.55 «КИНЕСКОП» С ПЕТРОМ ШЕПОТИНИКОМ. КАННСКИЙ КИНОФЕСТИВАЛЬ
04.40 «ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ»
05.00 Т/С «ТВИН ПИКС»
05.50 «АГЕНТСТВО ОДИНОКИХ СЕРДЕЦ»
06.15 КАНАЛ «ЕВРОНЬЮС» НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ
06.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
07.00 ВЕСТИ
07.15 КАНАЛ «ЕВРОНЬЮС» НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ
ТИВИКОМ
07.50 ПОГОДА. «ЛОСК»
08.00 «БОЛЬШАЯ ДЕНЬГИ»
08.30 FOX KIDS НА RENT TV. «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЫ»
08.55 FOX KIDS НА RENT TV. М/С «ФЛИНТ - ДЕТЕКТИВ ВО ВРЕМЕНИ»
09.20 FOX KIDS НА RENT TV. М/С «ЧЕЛОВЕК-ПАУК»
09.45 «ФМ И РЕБЯТА». СЕРИАЛ
10.15 «БАФФИ». ТЕЛЕСЕРИАЛ
11.15 КИНО: «МОРСКАЯ ВОЛК»

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

13.25 «НАРОД ПРОТИВ», ТЕЛЕИГРА
14.00 «ВИНО ЛЮБВИ», ТЕЛЕНО-ВЕЛЛА
14.55 «ЧИСТО ПО ЖИЗНИ». КОМЕДИЙНЫЙ СЕРИАЛ
15.30 «ЛОСК». ПОГОДА. ГОРОСКОП
15.50 Т/С «НИНА»
17.00 FOX KIDS НА RENT TV. М/С «ЧЕЛОВЕК-ПАУК»
17.25 FOX KIDS НА RENT TV. М/С «ФЛИНТ - ДЕТЕКТИВ ВО ВРЕМЕНИ»
17.50 FOX KIDS НА RENT TV. Т/С «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЫ»
18.20 КИНО: «ВЕЧНЫЙ ЗОВ», 4С.
20.00 ПОГОДА
20.05 «ЛОСК»
20.10 «МУЗЫКАЛЬНЫЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ»
20.30 «24»
20.55 «ТРИФИНЫ»
21.20 «НИНА», СЕРИАЛ
22.30 «24». ПОГОДА
23.00 «ЛОСК»
23.05 КИНО: «ЛЕТЧИК-ИСТРЕБИТЕЛЬ»
01.05 «24»
АРИГ УС
08.00 ГРАНИ. ЕСТЬ МНЕНИЕ. СПОРТ
08.35 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
08.55 ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
09.00 ФОРМУЛА УСПЕХА
09.10 «БРАТЯ ЛЮ»
09.35 ТО, ЧТО НАДО
09.45 БЕЗ ПРОТОКОЛА
10.40 СОСТАВ ПРЕСТУПЛЕНИЯ
11.05 ВНЕ ЗАКОНА
11.35 СТО ЧУДЕС СВЕТА: «НАЦИОНАЛЬНЫЙ ПАРК ЦАВО»
12.35 МЕСТО ПЕЧАТИ
12.45 ТУШИТЕ СВЕТ
13.00 НОВОСТИ. СПОРТ
13.15 Х/Ф «ТРОЕ В ЛОДКЕ, НЕ СЧИТАЯ СОБАКИ», 2 С.
ПЕРЕРЫВ ДО 17.00
17.00 НОВОСТИ
17.25 М/С «ГАРФИЛД И ЕГО ДРУЗЬЯ»
17.50 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.20 МУЗЫКАЛЬНЫЙ ПОДАРОК
18.45 СВОБОДНОЕ ВРЕМЯ
18.55 ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
19.00 Т/С «ДЕТЕКТИВ НЭШ БРИДЖЕС: ОГРАБЛЕНИЕ»
20.00 «БУДНИ»
20.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
20.50 ФОРМУЛА УСПЕХА
21.00 «МАЙСКИЕ ГРЕЗЫ» - ВСТРЕЧА УЧАСТНИЦ ПРОГРАММЫ «ЗНАКОМЫЕ НЕЗНАКОМКИ»
22.00 НАЗЛО
22.10 Т/С «ТАСС УПОЛНОМОНЕН ЗАЯВИТЬ», 9 С.
23.25 ТУШИТЕ СВЕТ
23.40 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
00.00 НОВОСТИ
00.30 СМОТРИТЕ, КТО ПРИШЕЛ
00.45 БЕЗ ПРОТОКОЛА
01.40 СОСТАВ ПРЕСТУПЛЕНИЯ
01.55 ВЫСШИЙ СВЕТ
СТС - «БАЙКАЛ»
17.00 Т/С «ДОРОГАЯ Я УМЕНИШИЛ ДЕТЕЙ»
18.00 Т/С «ДРУЗЬЯ»
18.30 КОМЕДИЯ НА СТС: «НОВАЯ СЕМЕЙКА АДДАМС»
19.00 ДЕВИЧЬИ СЛЕЗЫ
20.00 ОСТОРОЖНО, МОДЕРН-2!
20.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
21.00 «АГЕНТСТВО НЛС-2», Х/Ф
22.00 КИНО НА СТС «БЕШЕНАЯ»
00.00 ОСТОРОЖНО, МОДЕРН-2!
00.30 ДЕТАЛИ
01.00 «РУССКИЕ СТРАШИЛКИ»
НТВ
07.00 УТРО НА НТВ
09.45 Т/С «СОКРОВИЩА МЕРТВЫХ», 4 СЕРИЯ
11.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
11.20 ПОГОДА НА ЗАВТРА
11.25 ДОК. ДРАМА «ПРЕСТУПЛЕНИЕ И НАКАЗАНИЕ»
12.00 «КУЛИНАРНЫЙ ПОЕДИНОК. ПЕТЕРБУРГ - САМАРА»
13.00 «СЕГОДНЯ»
13.35 «СТРАНА СОВЕТОВ»
14.40 ДЕТЕКТИВ «ПОВОРОТ КЛЮЧА», 3 СЕРИЯ
15.45 КРИМИНАЛ
16.00 «СЕГОДНЯ»
16.35 «ОШИБКИ МОЛОДОСТИ». ТОК-ШОУ «ПРИНЦИП ДОМИНО»
18.00 «СЕГОДНЯ»
18.30 ФИЛЬМ ЧИТИНСКОЙ ГТРК «ТАМ, ГДЕ РОДИЛСЯ ЧИНГИС-ХАН»
18.50 ГОРОСКОП
18.55 К 80-ЛЕТИЮ РЕСПУБЛИКИ БУРЯТИЯ. БУРЯТСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ АНСАМБЛЬ ПЕСНИ И ТАНЦА «БАЙКАЛ»
19.10 СИНИЙ ПЛАТОЧЕК
ИТВ
19.25 «ЧИСТО СЕРДЕЧНОЕ ПРИЗНАНИЕ»
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.35 Т/С «СОКРОВИЩА МЕРТВЫХ», 5 СЕРИЯ
21.45 СЕРИАЛ «ДАЛЬНОБОЙЩИКИ. ЭКСПЕДИТОР», 3 СЕРИЯ
23.00 «СЕГОДНЯ»
23.40 МОДНЫЙ СЕРИАЛ «СЕК В БОЛЬШОМ ГОРОДЕ» (США)
00.20 «ЖИВОЙ ПУШКИН». ЧАСТЬ ТРЕТЬЯ
01.10 «СЕГОДНЯ»
01.40 ГОРДОН
02.40 СЕРИАЛ «ДОКТОР» (США)
03.35 ОКОНЧАНИЕ ТРАНСЛЯЦИИ

Четверг, 5

Пятница, 6

Суббота, 7

Воскресенье, 8

ПЕРВЫЙ КАНАЛ
07.00 ТЕЛЕКАНАЛ «ДОБРОЕ УТРО»
10.00 НОВОСТИ
10.15 «ЗЕМЛЯ ЛЮБВИ, ЗЕМЛЯ НАДЕЖДЫ» СЕРИАЛ
11.05 Т/С «ПОТУСТОРОНУ ВОЛКОВ»
12.05 «ФАБРИКА ЗВЕЗД-2»
12.35 ДИСНЕЙ-КЛУБ: «БАЗЗ И ЕГО КОМАНДА»
13.00 НОВОСТИ
13.05 Х/Ф «УБИЙСТВО В САНШАЙН-МЕНОР»
14.00 «ЕРАЛАШ» НОВЫЙ ДЕНЬ
14.00 НОВЫЕ ЧУДЕСА СВЕТА. «ВЕНА. ПРИЗРАКИ СТАРОГО ГОРОДА»
15.30 «ГЕНИИ И ЗЛОДЕИ»
16.00 НОВОСТИ
16.15 Т/С «ДОСЬЕ ДЕТЕКТИВА ДУБРОВСКОГО»
17.30 «ФАБРИКА ЗВЕЗД-2»
18.00 «БОЛЬШАЯ СТИРКА»
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.25 ДОКУМЕНТАЛЬНЫЙ ДЕТЕКТИВ. «ГОНКА ПО ВСТРЕЧНОЙ ПОЛОСЕ». ДЕЛО 1997 ГОДА
20.00 «ЗЕМЛЯ ЛЮБВИ, ЗЕМЛЯ НАДЕЖДЫ». СЕРИАЛ
21.00 «ОСНОВНОЙ ИНСТИКТ». ТОК-ШОУ СВЕТАНЫ СОРОКИНОЙ
22.00 ВРЕМЯ
22.40 Т/С «ПОТУСТОРОНУ ВОЛКОВ» (ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ СЕРИЯ)
23.45 ЧЕЛОВЕК И ЗАКОН
00.30 НОЧНОЕ ВРЕМЯ
00.55 «ФАБРИКА ЗВЕЗД-2» НОВЫЙ ДЕНЬ
01.10 «КРЫЛЬЯ»
01.40 «ВЕЛИКАНЫ И КАРЛИКИ»
02.10 «АПОЛОГИЯ»
03.00 БОЕВИК «ОПЕРАЦИЯ «МЕДУЗА». ЧАСТЬ 2-Я «РОССИЯ»
07.45 - 10.45 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ»
08.00, 08.30, 09.00, 09.30, 10.00, 10.30 ВЕСТИ
08.15, 08.45 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА
09.15 ДЕЛОВОЕ ВРЕМЯ
09.45 «БАЙГАЛ». ИНФ. ПРОГРАММА
10.15 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
10.45 Т/С «ГЛАВНЫЕ РОЛИ»
11.40 Т/С «ГОСПОЖА ПОБЕДА»
12.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
13.00 ВЕСТИ
13.20 «КОРОТКОЕ ЗАМЫКАНИЕ». ТОК-ШОУ ФЕДОРА ПАВЛОВА-АНДРЕЕВИЧА
14.20 Т/С «ПРОКЛЯТИЕ ДРЕВНЕЙ ГРОБНИЦЫ» (ИТАЛИЯ), 1998 г.
15.15 «ЭКСПЕРТИЗА»
15.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
15.40 ГОРОСКОП
15.45 МУЛЬТФИЛЬМ «РОССИЯ»
16.00 ВЕСТИ
16.20 «ЧТО ХОЧЕТ ЖЕНЩИНА». ТОК-ШОУ ЕЛЕНА ЯКОВЛЕВОЙ
17.10 Т/С «МОСКОВСКИЕ ОКНА»
18.15 «АГЕНТСТВО ОДИНОКИХ СЕРДЕЦ»
18.45 «ЭКСПЕРТИЗА»
19.00 ВЕСТИ
19.20 «БАЙГАЛ». ИНФ. ПРОГРАММА
19.30 ПРОГНОЗ ПОГОДЫ И РЕК-ТАЙМ - ВРЕМЯ ВАШЕЙ РЕКЛАМЫ!
19.40 «ЧЕЛОВЕК-ЛЕГЕНДА» БОРИС ШЫБИКОВИЧ ШЫДЕНЖАЛОВ
19.55 ГОРОСКОП
20.00 «СЛОВО О ЗЕМЛЕ БУРЯТСКОЙ». К 80-ЛЕТИЮ РЕСПУБЛИКИ БУРЯТИЯ
20.20 АКТУАЛЬНОЕ ИНТЕРВЬЮ. ПРОБЛЕМЫ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ
20.20 СМИТ: РОЗЫГРЫШ ПРИЗОВ
20.25 АКВАМЭНЫ В ГОРОДЕ
20.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ «РОССИЯ»
20.50 «КОМИССАР РЕКС». Т/С
21.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
22.00 ВЕСТИ
22.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
22.40 ПРОГНОЗ ПОГОДЫ И РЕК-ТАЙМ - ВРЕМЯ ВАШЕЙ РЕКЛАМЫ!
22.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ»
22.55 Т/С «ГЛАВНЫЕ РОЛИ»
23.55 Т/С «ГОСПОЖА ПОБЕДА»
01.00 ВЕСТИ
01.30 ЦЕРЕМОНИЯ ВРУЧЕНИЯ 1-ОЙ НАЦИОНАЛЬНОЙ СПОРТИВНОЙ ПРЕМИИ «СЛАВА»
02.45 Х/Ф «СУМЕРКИ» (США)
04.25 «СИНЕМАНИЯ»
04.50 «ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ» (США)
05.05 «АГЕНТСТВО ОДИНОКИХ СЕРДЕЦ»
06.20 КАНАЛ «ЕВРОНЬЮС» НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ
06.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
07.00 ВЕСТИ
07.15 КАНАЛ «ЕВРОНЬЮС» НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ
07.50 Погода «ЛОСК»
08.00 «БОЛЬШИЕ ДЕНЬГИ»
08.30 FOX KIDS НА REN TV. «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС. ИЛИ МОГУЧЕ РЕЙНДЖЕРЫ»
08.55 «ФЛИНТ - ДЕТЕКТИВ ВО ВРЕМЕНИ». М/С
09.20 FOX KIDS НА REN TV. М/С «ЧЕЛОВЕК-ПАУК»
09.45 «М И РЕБЯТА». СЕРИАЛ
10.15 «БАФФИ». ТЕЛЕ-СЕРИАЛ
11.15 КИНО: «ЛЕТЧИК-ИСТРЕБИТЕЛЬ»
13.25 «НАРОД ПРОТИВ». ТЕЛЕИГРА
14.00 «ВИНО ЛЮБВИ». СЕРИАЛ
14.55 «ЧИСТО ПО ЖИЗНИ». СЕРИАЛ
15.30 «ЛОСК». ПОГОДА
15.50 «НИНА». СЕРИАЛ
17.00 «ЧЕЛОВЕК-ПАУК». М/С
17.25 «ФЛИНТ - ДЕТЕКТИВ ВО ВРЕМЕНИ». М/С
17.50 «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС. ИЛИ МОГУЧЕ РЕЙНДЖЕРЫ». ТЕЛЕСЕРИАЛ
18.15 КИНО: «ВЕЧНЫЙ ЗОВ». 5 С.
19.55 «ЛОСК»
20.00 ПОГОДА
20.05 МУЗЫКАЛЬНЫЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ
20.20 «РАДАР-СПОРТ»
20.55 «ГРИФФИНЫ»
21.20 «НИНА». СЕРИАЛ
21.30 КАЛЕНДАРЬ РАБОТ ОТ А. КУШНАРЕВА. ПОГОДА
22.55 «ЛОСК»
23.05 КИНО: «ПОСЛЕ ТУСОВКИ»
01.10 «24»
08.00 ГРАНИ. ЕСТЬ МНЕНИЕ. СПОРТ
08.35 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
08.55 ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
09.00 ФОРМУЛА УСПЕХА
09.10 БЕЗ ПРОТОКОЛА
10.05 СОСТАВ ПРЕСТУПЛЕНИЙ
10.30 ФИЛЬМ «КРАСНОБЕЛЫЕ»
11.00 СТО ЧУДЕС СВЕТА: «ХОЗЯЙКА ТУНДРЫ»
12.05 ГУРМАН
12.40 МЕСТО ПЕЧАТИ
12.45 ТУШИТЕ СВЕТ
13.00 НОВОСТИ. СПОРТ. ПОГОДА
13.15 Х/Ф «ЛИМОНАДНЫЙ ДЖО»
13.20 ПЕРЕРЫВ ДО 17.00
13.25 М/С «ГАРФИЛД И ЕГО ДРУЗЬЯ»
13.30 ПЕЛОДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.20 МУЗЫКАЛЬНЫЙ ПОДАРОК
18.45 ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
18.50 Т/С «ДЕТЕКТИВ НЭШ БРИДЖЕС: ИЩИТЕ ЖЕНЩИНУ»
20.00 НОВОСТИ
20.25 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
20.45 БИЗНЕС-ЭКСПРЕСС
21.00 «ОДНОКАШНИК». ГРИГОРИЙ ЯВЛИНСКИЙ
22.10 ФОРМУЛА УСПЕХА
22.20 Х/Ф «ТАСС УПОМОНЧЕН ЗАЯВИТЬ». 10 С.
23.35 НАЗЛО
23.40 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
00.00 НОВОСТИ
00.30 СМОТРИТЕ, КТО ПРИШЕЛ
00.45 БЕЗ ПРОТОКОЛА
01.40 СОСТАВ ПРЕСТУПЛЕНИЙ
01.55 ВЫШШИЙ СВЕТ
17.00 Т/С «ДОРОГАЯ Я УМЕНИШЬ ДЕТЕЙ»
18.00 Т/С «ДРУЗЬЯ»
18.30 КОМЕДИЯ НА СТС: «НОВАЯ СЕМЕЙКА АДДАМС»
19.00 ДЕВУШКИ СЛЕЗЫ
20.00 ОСТОРОЖНО, МОДЕРН-2!
20.30 ИСТОРИЯ В ДЕТАЛЯХ
21.00 «АГЕНТСТВО НЛС-2». Х/Ф
22.00 КИНО НА СТС «НЕ ВЕДАЯ ПОШАДЫ»
00.30 ДЕТАЛИ
01.00 «РУССКИЕ СТРАШИЛКИ»
07.00 УТРО НА НТВ
09.45 Т/С «СОКРОВИЩА МЕРТВЫХ». 5 СЕРИЯ
11.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
11.20 ПОГОДА НА ЗАВТРА
11.25 «ЧИСТОСЕРДЕЧНОЕ ПРИЗНАНИЕ»
12.00 «КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС МУЗЫКАЛЬНАЯ ГОСТИНА»
13.00 «СЕГОДНЯ»
13.35 «СТРАНА СОВЕТОВ»
14.40 ДЕТЕКТИВ «ПОВОРОТ КЛЮЧА». 4 СЕРИЯ
15.45 КРИМИНАЛ
16.00 «СЕГОДНЯ»
16.35 «КАК БОРОТЬСЯ С ХУЛИГАНСТВОМ». ТОК-ШОУ «ПРИНЦИП ДОМИНО»
18.00 «СЕГОДНЯ»
18.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
18.30 ДЕТСКОЕ ВРЕМЯ. М/Ф
18.45 ГОРОСКОП
18.50 «ТАИЗАН»
19.10 «ТВОИ ШАНС». ПРЯМОЙ ЭФИР
19.25 «НОЧНАЯ СТАВКА». ПОСЛЕДНЕЕ СВИДАНИЕ
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.35 Т/С «СОКРОВИЩА МЕРТВЫХ». 6 СЕРИЯ, ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ
21.45 СЕРИАЛ «ДАЛЬНОБОЙЩИКИ. КИНО». 4 СЕРИЯ
23.00 «СЕГОДНЯ»
23.40 МОДНЫЙ СЕРИАЛ «СЕК В БОЛЬШОМ ГОРОДЕ» (США)
00.20 «ЖИВОЙ ПУШКИН». ЧАСТЬ ЧЕТВЕРТАЯ
01.10 «СЕГОДНЯ»
01.45 ГОРДОН
02.40 СЕРИАЛ «ДОКТОР» (США)
03.25 «КОМА»
08.55 «ЧИСТО ПО ЖИЗНИ». Т/С
15.30 КАЛЕНДАРЬ РАБОТ ОТ А. КУШНАРЕВА. «ЛОСК». ПОГОДА
15.50 «НИНА». СЕРИАЛ
17.00 «ЧЕЛОВЕК-ПАУК». М/С
17.25 «ФЛИНТ - ДЕТЕКТИВ ВО ВРЕМЕНИ». М/С
17.50 «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС. ИЛИ МОГУЧЕ РЕЙНДЖЕРЫ». ТЕЛЕСЕРИАЛ
18.15 КИНО: «ВЕЧНЫЙ ЗОВ». 6 С.
20.00 ПОГОДА
20.05 «ЛОСК»
20.10 «МУЗ. ПОЗДРАВЛЕНИЯ»
20.30 «24»
20.55 «ГРИФФИНЫ»
21.20 «ЗОЛУШКА В САПОГАХ». СЕРИАЛ
22.30 «24». ПОГОДА
23.00 «ЛОСК»
23.05 КИНО: «ВОЗДУШНЫЙ ОХОТНИК»
01.15 «24»
01.35 ЭРОТИЧЕСКИЙ ФИЛЬМ «ИХ ПОМЕНЯЛИ МЕСТАМИ»
08.00 ГРАНИ. ЕСТЬ МНЕНИЕ. СПОРТ
08.35 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
08.55 ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
09.00 ФОРМУЛА УСПЕХА
09.10 БЕЗ ПРОТОКОЛА
10.05 СОСТАВ ПРЕСТУПЛЕНИЙ
10.30 СТО ЧУДЕС СВЕТА: «ДИКАЯ РЕКА»
11.35 ФИЛЬМ «УБИТЬ ЧЕЛОВЕКА»
12.05 «ОДИН ДЕНЬ» С К. НАБУТОВЫМ
12.35 МЕСТО ПЕЧАТИ
12.45 ТУШИТЕ СВЕТ
13.00 НОВОСТИ. СПОРТ. ПОГОДА
13.15 Х/Ф «ЧЕРНЫЙ ОРЕЛ»
13.20 ПЕРЕРЫВ ДО 17.00
13.25 М/С «ГАРФИЛД И ЕГО ДРУЗЬЯ»
13.30 ПЕЛОДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.20 МУЗЫКАЛЬНЫЙ ПОДАРОК
18.40 ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
18.45 СОСТАВ ПРЕСТУПЛЕНИЙ
19.00 «ДЕТЕКТИВ НЭШ БРИДЖЕС: КЛЮЧ»
20.00 НОВОСТИ
20.25 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
20.45 ФОРМУЛА УСПЕХА
20.55 КРИМИНАЛЬНАЯ РОССИЯ: КРЫСОЛЫ. 1-2 С.
22.00 ЗАБЫТЫЙ ПОЛК
23.00 КОМЕДИЯ «ПОЗНАКОМЬТЕСЬ С УОЛЛИ СПАРКСОМ»
01.10 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
01.30 НОВОСТИ
02.00 БЕЗ ПРОТОКОЛА
17.00 Т/С «ЛУЧШИЕ»
18.00 Т/С «ДРУЗЬЯ»
18.30 КОМЕДИЯ НА СТС: «НОВАЯ СЕМЕЙКА АДДАМС»
19.00 ДЕВУШКИ СЛЕЗЫ
20.00 ОСТОРОЖНО, МОДЕРН-2!
20.30 ИСТОРИЯ В ДЕТАЛЯХ
21.00 «АГЕНТСТВО НЛС-2». Х/Ф
22.00 КИНО НА СТС
00.40 ДЕТАЛИ
01.10 «СУПЕР»
07.00 УТРО НА НТВ
09.45 Т/С «СОКРОВИЩА МЕРТВЫХ». 6 СЕРИЯ, ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ
11.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
11.20 ПОГОДА НА ЗАВТРА
11.25 «ПРЕСТУПЛЕНИЕ В СТИЛЕ «МОДЕРН». УБИЙСТВО ИЗ-ЗА КОЛЬЦА»
12.10 «БЕЗ РЕЦЕПТА». ДОКТОР БРАНД
13.00 «СЕГОДНЯ»
13.35 «СТРАНА СОВЕТОВ»
14.40 ДЕТЕКТИВ «ПОВОРОТ КЛЮЧА». 5 СЕРИЯ
15.45 КРИМИНАЛ
16.00 «СЕГОДНЯ»
16.35 «МЫ И НАШЕ БИОПОЛЕ». ТОК-ШОУ «ПРИНЦИП ДОМИНО»
18.00 «СЕГОДНЯ»
18.30 ДЕТСКОЕ ВРЕМЯ. М/Ф
18.50 ГОРОСКОП
18.55 В ПЕСНЕ - ДУША НАРОДА
19.10 ПРИСЯГА НА ВЕРНОСТЬ
19.25 «НАЦИОНАЛЬНАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ. КИНА НЕБУДЕТ...» ФИЛЬМ Е. САРКИНС
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.35 «СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО. ПОСЛЕДНЯЯ ТАЙНА КОНКОРДА»
21.20 ЛАРИСА ЛУЖИНА. «ЖЕНСКИЙ ВЗГЛЯД»
22.00 Х/Ф «ЗАКОННИК» (США)
00.00 «ВСЕ СРАЗУ!» НОЧНЫЕ РАЗВЛЕЧЕНИЯ
00.40 «ЖИВОЙ ПУШКИН». ПРОГРАММА Л. ПАРФЕНОВА. ЧАСТЬ ПЯТАЯ, ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ
01.40 КИНО НЕ ДЛЯ ВСЕХ. ФИЛЬМ ФЕДЕРИКО ФЕЛЛИНИ «ГОРОД ЖЕНЩИН» (ИТАЛИЯ-ФРАНЦИЯ)
04.25 ОКОНЧАНИЕ ТРАНСЛЯЦИИ
14.55 «ЧИСТО ПО ЖИЗНИ». Т/С
15.30 КАЛЕНДАРЬ РАБОТ ОТ А. КУШНАРЕВА. «ЛОСК». ПОГОДА
15.50 «НИНА». СЕРИАЛ
17.00 «ЧЕЛОВЕК-ПАУК». М/С
17.25 «ФЛИНТ - ДЕТЕКТИВ ВО ВРЕМЕНИ». М/С
17.50 «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС. ИЛИ МОГУЧЕ РЕЙНДЖЕРЫ». ТЕЛЕСЕРИАЛ
18.15 КИНО: «ВЕЧНЫЙ ЗОВ». 6 С.
20.00 ПОГОДА
20.05 «ЛОСК»
20.10 «МУЗ. ПОЗДРАВЛЕНИЯ»
20.30 «24»
20.55 «ГРИФФИНЫ»
21.20 «ЗОЛУШКА В САПОГАХ». СЕРИАЛ
22.30 «24». ПОГОДА
23.00 «ЛОСК»
23.05 КИНО: «ВОЗДУШНЫЙ ОХОТНИК»
01.15 «24»
01.35 ЭРОТИЧЕСКИЙ ФИЛЬМ «ИХ ПОМЕНЯЛИ МЕСТАМИ»
08.00 ГРАНИ. ЕСТЬ МНЕНИЕ. СПОРТ
08.35 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
08.55 ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
09.00 ФОРМУЛА УСПЕХА
09.10 БЕЗ ПРОТОКОЛА
10.05 СОСТАВ ПРЕСТУПЛЕНИЙ
10.30 СТО ЧУДЕС СВЕТА: «ДИКАЯ РЕКА»
11.35 ФИЛЬМ «УБИТЬ ЧЕЛОВЕКА»
12.05 «ОДИН ДЕНЬ» С К. НАБУТОВЫМ
12.35 МЕСТО ПЕЧАТИ
12.45 ТУШИТЕ СВЕТ
13.00 НОВОСТИ. СПОРТ. ПОГОДА
13.15 Х/Ф «ЧЕРНЫЙ ОРЕЛ»
13.20 ПЕРЕРЫВ ДО 17.00
13.25 М/С «ГАРФИЛД И ЕГО ДРУЗЬЯ»
13.30 ПЕЛОДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.20 МУЗЫКАЛЬНЫЙ ПОДАРОК
18.40 ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
18.45 СОСТАВ ПРЕСТУПЛЕНИЙ
19.00 «ДЕТЕКТИВ НЭШ БРИДЖЕС: КЛЮЧ»
20.00 НОВОСТИ
20.25 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
20.45 ФОРМУЛА УСПЕХА
20.55 КРИМИНАЛЬНАЯ РОССИЯ: КРЫСОЛЫ. 1-2 С.
22.00 ЗАБЫТЫЙ ПОЛК
23.00 КОМЕДИЯ «ПОЗНАКОМЬТЕСЬ С УОЛЛИ СПАРКСОМ»
01.10 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
01.30 НОВОСТИ
02.00 БЕЗ ПРОТОКОЛА
17.00 Т/С «ЛУЧШИЕ»
18.00 Т/С «ДРУЗЬЯ»
18.30 КОМЕДИЯ НА СТС: «НОВАЯ СЕМЕЙКА АДДАМС»
19.00 ДЕВУШКИ СЛЕЗЫ
20.00 ОСТОРОЖНО, МОДЕРН-2!
20.30 ИСТОРИЯ В ДЕТАЛЯХ
21.00 «АГЕНТСТВО НЛС-2». Х/Ф
22.00 КИНО НА СТС
00.40 ДЕТАЛИ
01.10 «СУПЕР»
07.00 УТРО НА НТВ
09.45 Т/С «СОКРОВИЩА МЕРТВЫХ». 6 СЕРИЯ, ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ
11.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
11.20 ПОГОДА НА ЗАВТРА
11.25 «ПРЕСТУПЛЕНИЕ В СТИЛЕ «МОДЕРН». УБИЙСТВО ИЗ-ЗА КОЛЬЦА»
12.10 «БЕЗ РЕЦЕПТА». ДОКТОР БРАНД
13.00 «СЕГОДНЯ»
13.35 «СТРАНА СОВЕТОВ»
14.40 ДЕТЕКТИВ «ПОВОРОТ КЛЮЧА». 5 СЕРИЯ
15.45 КРИМИНАЛ
16.00 «СЕГОДНЯ»
16.35 «МЫ И НАШЕ БИОПОЛЕ». ТОК-ШОУ «ПРИНЦИП ДОМИНО»
18.00 «СЕГОДНЯ»
18.30 ДЕТСКОЕ ВРЕМЯ. М/Ф
18.50 ГОРОСКОП
18.55 В ПЕСНЕ - ДУША НАРОДА
19.10 ПРИСЯГА НА ВЕРНОСТЬ
19.25 «НАЦИОНАЛЬНАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ. КИНА НЕБУДЕТ...» ФИЛЬМ Е. САРКИНС
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.35 «СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО. ПОСЛЕДНЯЯ ТАЙНА КОНКОРДА»
21.20 ЛАРИСА ЛУЖИНА. «ЖЕНСКИЙ ВЗГЛЯД»
22.00 Х/Ф «ЗАКОННИК» (США)
00.00 «ВСЕ СРАЗУ!» НОЧНЫЕ РАЗВЛЕЧЕНИЯ
00.40 «ЖИВОЙ ПУШКИН». ПРОГРАММА Л. ПАРФЕНОВА. ЧАСТЬ ПЯТАЯ, ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ
01.40 КИНО НЕ ДЛЯ ВСЕХ. ФИЛЬМ ФЕДЕРИКО ФЕЛЛИНИ «ГОРОД ЖЕНЩИН» (ИТАЛИЯ-ФРАНЦИЯ)
04.25 ОКОНЧАНИЕ ТРАНСЛЯЦИИ

ПЕРВЫЙ КАНАЛ
07.00 ТЕЛЕКАНАЛ «ДОБРОЕ УТРО»
10.00 НОВОСТИ
10.15 «ЗЕМЛЯ ЛЮБВИ, ЗЕМЛЯ НАДЕЖДЫ». СЕРИАЛ
11.05 Т/С «ПОТУСТОРОНУ ВОЛКОВ»
12.05 «ФАБРИКА ЗВЕЗД-2»
12.35 ДИСНЕЙ-КЛУБ: «БАЗЗ И ЕГО КОМАНДА»
13.00 НОВОСТИ
13.05 Х/Ф «УБИЙСТВО В САНШАЙН-МЕНОР»
14.00 «ЕРАЛАШ» НОВЫЙ ДЕНЬ
14.00 НОВЫЕ ЧУДЕСА СВЕТА. «ВЕНА. ПРИЗРАКИ СТАРОГО ГОРОДА»
15.30 «ГЕНИИ И ЗЛОДЕИ»
16.00 НОВОСТИ
16.15 Т/С «ДОСЬЕ ДЕТЕКТИВА ДУБРОВСКОГО»
17.30 «ФАБРИКА ЗВЕЗД-2»
18.00 «БОЛЬШАЯ СТИРКА»
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.25 ДОКУМЕНТАЛЬНЫЙ ДЕТЕКТИВ. «ГОНКА ПО ВСТРЕЧНОЙ ПОЛОСЕ». ДЕЛО 1997 ГОДА
20.00 «ЗЕМЛЯ ЛЮБВИ, ЗЕМЛЯ НАДЕЖДЫ». СЕРИАЛ
21.00 «ОСНОВНОЙ ИНСТИКТ». ТОК-ШОУ СВЕТАНЫ СОРОКИНОЙ
22.00 ВРЕМЯ
22.40 Т/С «ПОТУСТОРОНУ ВОЛКОВ» (ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ СЕРИЯ)
23.45 ЧЕЛОВЕК И ЗАКОН
00.30 НОЧНОЕ ВРЕМЯ
00.55 «ФАБРИКА ЗВЕЗД-2» НОВЫЙ ДЕНЬ
01.10 «КРЫЛЬЯ»
01.40 «ВЕЛИКАНЫ И КАРЛИКИ»
02.10 «АПОЛОГИЯ»
03.00 БОЕВИК «ОПЕРАЦИЯ «МЕДУЗА». ЧАСТЬ 2-Я «РОССИЯ»
07.45 - 10.45 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ»
08.00, 08.30, 09.00, 09.30, 10.00, 10.30 ВЕСТИ
08.15, 08.45 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА
09.15 ДЕЛОВОЕ ВРЕМЯ
09.45 «БАЙГАЛ». ИНФ. ПРОГРАММА
10.15 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
10.45 Т/С «ГЛАВНЫЕ РОЛИ»
11.40 Т/С «ГОСПОЖА ПОБЕДА»
12.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
13.00 ВЕСТИ
13.20 «КОРОТКОЕ ЗАМЫКАНИЕ». ТОК-ШОУ ФЕДОРА ПАВЛОВА-АНДРЕЕВИЧА
14.20 Т/С «ПРОКЛЯТИЕ ДРЕВНЕЙ ГРОБНИЦЫ» (ИТАЛИЯ), 1998 г.
15.15 «ЭКСПЕРТИЗА»
15.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
15.40 ГОРОСКОП
15.45 МУЛЬТФИЛЬМ «РОССИЯ»
16.00 ВЕСТИ
16.20 «ЧТО ХОЧЕТ ЖЕНЩИНА». ТОК-ШОУ ЕЛЕНА ЯКОВЛЕВОЙ
17.10 Т/С «МОСКОВСКИЕ ОКНА»
18.15 «АГЕНТСТВО ОДИНОКИХ СЕРДЕЦ»
18.45 «ЭКСПЕРТИЗА»
19.00 ВЕСТИ
19.20 «БАЙГАЛ». ИНФ. ПРОГРАММА
19.30 ПРОГНОЗ ПОГОДЫ И РЕК-ТАЙМ - ВРЕМЯ ВАШЕЙ РЕКЛАМЫ!
19.40 «У Я Н Г Ы Н ШУР». МУЗ. ПРОГРАММА
19.50 ГОРОСКОП
19.55 ЗЕЛЕНАЯ ЧЕРЕПАХА
20.10 ВОЗРОЖДЕНИЕ ЗАРНИКО
20.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ «РОССИЯ»
20.50 «АНШЛАГ»
21.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
22.00 ВЕСТИ
22.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
22.40 ПРОГНОЗ ПОГОДЫ И РЕК-ТАЙМ - ВРЕМЯ ВАШЕЙ РЕКЛАМЫ!
22.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ»
22.55 КЛУБ «ТЕАТР + ТВ»
00.55 Х/Ф «КРИМИНАЛЬНЫЕ СВЯЗИ»
02.55 КОНЦЕРТ КОМПОЗИТОРА ОЛЕГА ИВАНОВА
04.00 «ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ»
04.20 Т/С «ТВИН ПИКС» (США)
05.15 «АГЕНТСТВО ОДИНОКИХ СЕРДЕЦ»
05.40 «РУССКИЕ ИДУТ». БОКС. БОИ ПРОФЕССИОНАЛОВ
06.05 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
06.15 КАНАЛ «ЕВРОНЬЮС»
07.20 ПОГОДА
07.25 «ЛОСК»
07.30 «РАДАР-СПОРТ»
08.00 «БОЛЬШИЕ ДЕНЬГИ»
08.30 «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС. ИЛИ МОГУЧЕ РЕЙНДЖЕРЫ». ТЕЛЕСЕРИАЛ
08.55 «ФЛИНТ - ДЕТЕКТИВ ВО ВРЕМЕНИ». М/С
09.20 «ЧЕЛОВЕК-ПАУК». М/С
09.45 «М И РЕБЯТА». СЕРИАЛ
10.15 «БАФФИ». ТЕЛЕ-СЕРИАЛ
11.15 КИНО: «ПОСЛЕ ТУСОВКИ»
13.25 «НАРОД ПРОТИВ». ТЕЛЕИГРА
14.00 «ВИНО ЛЮБВИ». СЕРИАЛ
14.55 «ЧИСТО ПО ЖИЗНИ». Т/С
15.30 КАЛЕНДАРЬ РАБОТ ОТ А. КУШНАРЕВА. «ЛОСК». ПОГОДА
15.50 «НИНА». СЕРИАЛ
17.00 «ЧЕЛОВЕК-ПАУК». М/С
17.25 «ФЛИНТ - ДЕТЕКТИВ ВО ВРЕМЕНИ». М/С
17.50 «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС. ИЛИ МОГУЧЕ РЕЙНДЖЕРЫ». ТЕЛЕСЕРИАЛ
18.15 КИНО: «ВЕЧНЫЙ ЗОВ». 6 С.
20.00 ПОГОДА
20.05 «ЛОСК»
20.10 «МУЗ. ПОЗДРАВЛЕНИЯ»
20.30 «24»
20.55 «ГРИФФИНЫ»
21.20 «ЗОЛУШКА В САПОГАХ». СЕРИАЛ
22.30 «24». ПОГОДА
23.00 «ЛОСК»
23.05 КИНО: «ВОЗДУШНЫЙ ОХОТНИК»
01.15 «24»
01.35 ЭРОТИЧЕСКИЙ ФИЛЬМ «ИХ ПОМЕНЯЛИ МЕСТАМИ»
08.00 ГРАНИ. ЕСТЬ МНЕНИЕ. СПОРТ
08.35 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
08.55 ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
09.00 ФОРМУЛА УСПЕХА
09.10 БЕЗ ПРОТОКОЛА
10.05 СОСТАВ ПРЕСТУПЛЕНИЙ
10.30 СТО ЧУДЕС СВЕТА: «ДИКАЯ РЕКА»
11.35 ФИЛЬМ «УБИТЬ ЧЕЛОВЕКА»
12.05 «ОДИН ДЕНЬ» С К. НАБУТОВЫМ
12.35 МЕСТО ПЕЧАТИ
12.45 ТУШИТЕ СВЕТ
13.00 НОВОСТИ. СПОРТ. ПОГОДА
13.15 Х/Ф «ЧЕРНЫЙ ОРЕЛ»
13.20 ПЕРЕРЫВ ДО 17.00
13.25 М/С «ГАРФИЛД И ЕГО ДРУЗЬЯ»
13.30 ПЕЛОДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.20 МУЗЫКАЛЬНЫЙ ПОДАРОК
18.40 ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
18.45 СОСТАВ ПРЕСТУПЛЕНИЙ
19.00 «ДЕТЕКТИВ НЭШ БРИДЖЕС: КЛЮЧ»
20.00 НОВОСТИ
20.25 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
20.45 ФОРМУЛА УСПЕХА
20.55 КРИМИНАЛЬНАЯ РОССИЯ: КРЫСОЛЫ. 1-2 С.
22.00 ЗАБЫТЫЙ ПОЛК
23.00 КОМЕДИЯ «ПОЗНАКОМЬТЕСЬ С УОЛЛИ СПАРКСОМ»
01.10 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
01.30 НОВОСТИ
02.00 БЕЗ ПРОТОКОЛА
17.00 Т/С «ЛУЧШИЕ»
18.00 Т/С «ДРУЗЬЯ»
18.30 КОМЕДИЯ НА СТС: «НОВАЯ СЕМЕЙКА АДДАМС»
19.00 ДЕВУШКИ СЛЕЗЫ
20.00 ОСТОРОЖНО, МОДЕРН-2!
20.30 ИСТОРИЯ В ДЕТАЛЯХ
21.00 «АГЕНТСТВО НЛС-2». Х/Ф
22.00 КИНО НА СТС
00.40 ДЕТАЛИ
01.10 «СУПЕР»
07.00 УТРО НА НТВ
09.45 Т/С «СОКРОВИЩА МЕРТВЫХ». 6 СЕРИЯ, ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ
11.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
11.20 ПОГОДА НА ЗАВТРА
11.25 «ПРЕСТУПЛЕНИЕ В СТИЛЕ «МОДЕРН». УБИЙСТВО ИЗ-ЗА КОЛЬЦА»
12.10 «БЕЗ РЕЦЕПТА». ДОКТОР БРАНД
13.00 «СЕГОДНЯ»
13.35 «СТРАНА СОВЕТОВ»
14.40 ДЕТЕКТИВ «ПОВОРОТ КЛЮЧА». 5 СЕРИЯ
15.45 КРИМИНАЛ
16.00 «СЕГОДНЯ»
16.35 «МЫ И НАШЕ БИОПОЛЕ». ТОК-ШОУ «ПРИНЦИП ДОМИНО»
18.00 «СЕГОДНЯ»
18.30 ДЕТСКОЕ ВРЕМЯ. М/Ф
18.50 ГОРОСКОП
18.55 В ПЕСНЕ - ДУША НАРОДА
19.10 ПРИСЯГА НА ВЕРНОСТЬ
19.25 «НАЦИОНАЛЬНАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ. КИНА НЕБУДЕТ...» ФИЛЬМ Е. САРКИНС
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.35 «СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО. ПОСЛЕДНЯЯ ТАЙНА КОНКОРДА»
21.20 ЛАРИСА ЛУЖИНА. «ЖЕНСКИЙ ВЗГЛЯД»
22.00 Х/Ф «ЗАКОННИК» (США)
00.00 «ВСЕ СРАЗУ!» НОЧНЫЕ РАЗВЛЕЧЕНИЯ
00.40 «ЖИВОЙ ПУШКИН». ПРОГРАММА Л. ПАРФЕНОВА. ЧАСТЬ ПЯТАЯ, ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ
01.40 КИНО НЕ ДЛЯ ВСЕХ. ФИЛЬМ ФЕДЕРИКО ФЕЛЛИНИ «ГОРОД ЖЕНЩИН» (ИТАЛИЯ-ФРАНЦИЯ)
04.25 ОКОНЧАНИЕ ТРАНСЛЯЦИИ

ПЕРВЫЙ КАНАЛ
07.00 НОВОСТИ
07.10 Т/С «КИТАЙСКИЙ СВЯЗНОЙ»
08.00 НОВОСТИ
08.10 СЕРИАЛ «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ГЕРКУЛЕСА»
09.00 ДЕТСКИЙ СЕРИАЛ «ТВИНСИ»
09.20 ИГРАЙ, ГАРМОНЬ ЛЮБИМАЯ!
10.00 СЛОВО ПАСТЫРЯ
10.15 ЗДОРОВЬЕ
11.00 НОВОСТИ
11.10 «СМАК»
11.30 КРЕМЛЬ-9. «СВЕТАЛА СТАЛИНА. ПОБЕГ ИЗ СЕМЬИ». ФИЛЬМ 3-Й
12.10 П Р Е М Ь Е Р А. «ПРОВОДНИК»
12.40 СМЕХОПАНОРАМА ЕВГЕНИЯ ПЕТРОСЯНА
13.20 «ПУТЕШЕСТВИЯ НАТУРАЛИСТА»
13.50 «СЕРЕБРЯНЫЙ ШАР». АЛЕКСАНДР БЛОК. ВЕДУЩИЙ - В ВУЛЬФ
14.35 ДИСНЕЙ-КЛУБ: «ГЕРКУЛЕС»
15.00 НОВОСТИ (С СУБТИТРАМИ)
15.10 «РУССКАЯ РУЛЕТКА»
16.05 «АНДРЕЙ ВОЗНЕСЕНСКИЙ - 2003»
17.30 ОЛЕГ ФОМИН И ВИКТОР ПРОСКУРИН В ДЕТЕКТИВЕ «УБИТЬ ЛИЦЕДЕЯ»
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.20 ПЕСНЯ ГОДА. ЛЕТО
20.55 «КТО ХОЧЕТ СТАТЬ МИЛЛИОНЕРОМ?»
22.00 ВРЕМЯ
22.25 ЧТО? ГДЕ? КОГДА?
23.50 Х/Ф «НА КОГО БОГ ПОШЛЕЛ»
01.05 ХОЛЛИ БЕРРИ В ФИЛЬМЕ «ЖЕНА БОГАЧА»
03.05 ФУТБОЛ. ОТБОРОЧНЫЙ МАТЧ ЧЕМПИОНАТА ЕВРОПЫ-2004. СБОРНАЯ ШВЕЙЦАРИИ - СБОРНАЯ РОССИИ. ПРЯМОЙ ЭФИР ИЗ ШВЕЙЦАРИИ «РОССИЯ»
08.00 Х/Ф «КТО СТУЧИТСЯ В ДВЕРЬ КО МНЕ». 1982 г.
09.20 «ДЖУМАНДЖИ». М/С
10.05 «СТУДИЯ «ЗДОРОВЬЕ»
10.40 «ЗОЛОТОЙ КЛЮЧ»
11.00 «СБОРНАЯ РОССИИ»
11.25 «ВОЕННАЯ ПРОГРАММА» АЛЕКСАНДРА СЛАДКОВА
11.45 «УТРЕННЯЯ ПОЧТА»
12.20 «СТО К ОДНОМУ». ТЕЛЕИГРА
13.15 «САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР»
14.15 «В ПОИСКАХ ПРИКЛЮЧЕНИЙ»
15.10 «КЛУБ СЕНАТОРОВ»
16.00 ВЕСТИ
16.20 РОДНОЕ КИНО. ГЕОРГИЙ ВИШИН, МАРК БЕРНЕС, ПАВЕЛ КАЧОНИКОВ И НИКОЛАЙ РЫБНИКОВ В КОМЕДИИ «ЗАПАСНОЙ ИГРОК». 1954 г.
18.00 «ОТТИНСИ». ПРОГРАММА ДЛЯ МОЛОДЕЖИ
18.25 РЕК-ТАЙМ - ВРЕМЯ ВАШЕЙ РЕКЛАМЫ!
18.30 МУНХЭ ЗУЛА
18.50 ГОРОСКОП
18.55 ИТОГИ АКЦИИ «КУПИ МОЛОКО «СЕЛЕНГА» И ВЫИГРАЙ»
19.05 ПРИМИТЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ
«РОССИЯ»
20.00 «МОЯ СЕМЬЯ»
21.00 «АНШЛАГ»
22.00 ВЕСТИ
22.25 «ЗЕРКАЛО»
22.50 «ЧЕСТНЫЙ ДЕТЕКТИВ». АВТОРСКАЯ ПРОГРАММА ЭДУАРДА ПЕТРОВА
23.15 МИРОВОЕ КИНО. ПРЕМЬЕРА. МЕЛ ГИБСОН В ФИЛЬМЕ «МЫ БЫЛИ СОЛДАТАМИ» (США). 2002 г.
02.00 ЧАРЛИ ШИН И РОН СИЛВЕР В ПРИКЛЮЧЕНСКОМ ФИЛЬМЕ «ПРИБИТЬ» (США). 1996 г.
04.20 СЕРИАЛ ДЛЯ ПОЛУНОЧНИКОВ. ПРЕМЬЕРА. «КЛОУН» (ГЕРМАНИЯ). 1998 г.
05.15 «РУССКИЕ ИДУТ». БОКС. БОИ ПРОФЕССИОНАЛОВ
05.45 КАНАЛ «ЕВРОНЬЮС» НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ
08.00 КАЛЕНДАРЬ РАБОТ ОТ А. КУШНАРЕВА
08.20 «ЛОСК». ПОГОДА
08.30 «ДИКАЯ ПЛАНЕТА». Д/Ф
09.30 FOX KIDS НА REN TV. «ДЕННИС-НЕПОСЕДА»
10.00 FOX KIDS НА REN TV. «МИР БОББИ»
10.25 М/С «ХИТКЛИФ»
10.50 «СИМПСОНЫ»
11.45 «ОЧЕВИДЕЦ»
12.20 КИНО: «ТРЕТИЙ НЕ ЛИШНИЙ»
14.00 «ТАКАЯ ПРОФЕССИЯ»
14.30 «ЛОСК». ПОГОДА
14.50 «152». СПОРТИВНОЕ ОБЗОРЕНИЕ
15.05 КИНО: «БАРМЕН С ЗОЛОТОГО ЯКОРЯ»
16.45 «ДРУЖНАЯ СЕМЕЙКА». КОМЕДИЙНЫЙ СЕРИАЛ
17.50 «ДЕННИС-НЕПОСЕДА»
18.15 «МИР БОББИ». М/С
18.40 «МУЗЫКАЛЬНЫЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ»
19.10 КИНО: «АФРИКАНЕЦ»
21.30 «24». ПОГОДА. «ЛОСК»
22.00 «СДВИНУТЫЙ». СЕРИАЛ
23.10 КИНО: «МИССИС ДАУТФАЙР»
«АРИГ УС»
09.00 НОВОСТИ
09.35 СМОТРИТЕ, КТО ПРИШЕЛ. СПОРТ
09.55 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
10.15 О БОРИСОВ В КОМЕДИИ «ЗА ДВУМЯ ЗАЙЦАМИ»
11.35 М/Ф «ВЕСЕЛЫЙ ОГОРОД»
11.45 ФОРМУЛА УСПЕХА
11.55 СТО ЧУДЕС СВЕТА: «НАРОД ВЕЛИКОЙ ПУСТЫНИ»
13.00 Х/Ф «ПОСЛЕДНЕЕ ДЕЛО ВАРЕНОВА»
14.30 ПУТЕВОДИТЕЛЬ
15.00 «ЭТОТ ПРЕКРАСНЫЙ МИР». КОНЦЕРТ КО ВСЕМИРОМУ ДНЮ ЗАЩИТЫ ДЕТЕЙ
16.00 НОВОСТИ. ПОГОДА
16.30 Т/С «ДЕТЕКТИВ НЭШ БРИДЖЕС: ДЖЕКПОТ»
17.25 ЖИЗНЬ В СЛОВЕ
17.55 М/СЕРИАЛ «ГАРФИЛД И ЕГО ДРУЗЬЯ»
18.20 ГУРМАН
18.50 МУЗЫКАЛЬНЫЙ ПОДАРОК
19.10 ФОРМУЛА УСПЕХА
19.25 «БЕЗ ГАЛСТУКА» С И. ЗАЙЦЕВОЙ
20.00 НОВОСТИ. ПОГОДА
20.2

Хори буряадудай Сагаан хаанда ошоһоор 300 жэлэй ойдо

МОСКВА СООГУУР МОРИНОЙ ХАТАРААР

(Үргэлжлэл. Эхинийн майн 24-нэй дугаарта).

Тиэхэдэн хори буряад хитадай мэдэдэ орохо дургагүй дээрэһээ Балжан хатанай залуу хадам эхэтээ эбээ таһархан ушар һамбаашалан, шалтаг болгон хэрэглэжэ, Балжанаа дахажа гү, али абаад гү, Үбэр Байгалаа зөөжэ ошоһон гэжэ Ц.Доржин шэнээр баримталан харуулна. Энэ шалтагынь хоёр эхэнэрэй хэрэдээнһээ боложо, хори буряадуд наашаа нүүжэ ерэнэн гэгшэһээ үлүү удха шанартай үнэншэмөөр баримта болохо үгэнэ.

Иигэжэ XIII зуунай тэнгээр Хулага хаанай ударидалга доро анханайнгаа түрэл нютагһаа гаража ошоһон хори буряадуд Баруун Урдахи Азиин мусульман зоной дунда холисон худхалдажа үлөөгүй, XVII зуун жэлэй һүүл багаар һөөргөө бусажа ерэнэн түүхэтэй байһынь буряадай түүхэ шэнжэлэгшэ Ц.Доржин элрхэйлбэ. Буряад арадай дундада зуун жэлэй түүхын нэгэ баахан «сагаан толбо» тодорхойлогдобо гэжэй гэхэдэ болохо байна.

XVII зуун жэлдэ ородой түрилтэ эхилээд, Үбэр Байгалай буряад зондо харша байдалай тудахада, хориинхид түрэл нютагаа арай гэжэ бусажа ерэдэ байтараа, зугадажа гараһан Монгол руу һөөргөө тэрвэдэхэ аргагүй байһанаа ойлгожо, өөһэдынгөө анханай нютагта байрлаха эрхээ мэдүүлэн, ород хаанда бараалхажэ ошоһониинь мүнөө түүхэдэ орон тэмдэглэгдэнхэй. Харин Баруун-Урдахи Азида хэдэн үе хори буряадай байрлаһан зөөлэн уларилтай, эдин хайхан Наян Наваа нютагынь мартагдаха аргагүй байжа, тэрэ гоё нютаг тухайгаа домог хүүр хэлсэжэ, дотороо сээжэ зүрхэндөө ханажа ябаһан тула:

- Наян Наваа Наялай даа,
Наян Наваа минии лэ гү?
- гэжэ мүнөө болотор хориинхид гуниглан дууладаг зандаа.

Угайнгаа нютаг хэдэн зуун жэлэй үнгэрһэн хойно арай гэжэ бусажа ерэнэн хори буряадуд 1702 ондо Москва орожо, Петр хаанда бараалхажэ баатай болоһон юм. Эдээнэй Москвада хэрэгтэ бүтээжэ ерэнэн тухай һүүлшын үедэ ото бэшгэдэдэг болоһон гээшэ, тэрэниие мүнөө дахин дабтаһанай хэрэгтэй. Гэбэшье Москва 52 хүн ошоһон гээд хэлэгдэнэ. Тэдэн соо нэгэ ород, Нэршүүгэй острогой приказчик Алексей Шергин гэгшэ Эрхүүһээ саашаа хориин түлөөлэгшэдтэ ниилэжэ, (нюусааршые байжа магад) саашаа хэлэмэршэ боложо ошолдоһон

байгаа. Зарим авторнууд үшөө нэгэ ород аргашан Михайло гэжэ нэрэтэй хүн ябалсаһан гэдэг байна.

Нэршүүгэй острогой нэгэ (хоёр?) ород хүнэй ошолдоһон шалтагаан гэхэдэ, тэрэ үедэ Эрхүүгэй острог түрүүн баригдаһан тула, баруун буряады мэдэлдээ абажа үрдинхэй, ясаг-татабари гамгүй ашадаг, суглуулдаг байһан дээрэһээ хаянай Үбэр Байгал нүүжэ ерэнэн хори буряадаа баалалтаар ясаг баһа суглуулдаг болохо гэжэ ехээр оролдоһон байна. Харин хожом баригдаһан Нэршүүгэй острог ясаг суглуулхадаа хори буряадта зөөлөнөөр хандажа, бэе тээшээ татахын тула хэрзэгы ааша харуулангүй, хитадуудһаа бээ хамгаалха талаар хэрэгтэй сагтаа туһалуулдаг байһандан, хоёр острогой хоорондо үһөөр хэлдөөтэ хөмороон гарахаяа ханаад, дүтын хүршэ болоһон хори буряадые Москва хаанда мүргэлтэ уруулха тухайн Нэршүүгэй захиргаашадшые идхана, тухирһан байжа магад.

Москва зоригшодой удамаршан боложо галзууд омогой зайһан Бадан Туракин гараһан байна. Тэрэнтэй суг үшөө харгана омогой зайһан Даскги (Даша) Бодороев ба бодонгуудай зайһан Очихой Сардаев (зарим авторнууд - Сагдаев) хоёр ошолдоһон юм. Эдэ зоноор хамта баруун хүбүүд омогой Мухар-Шэбэрэй Улаангиртын Булаг нютагта түрэнэн 23 наһатай Эреэшхэн удаган нүхэдэйнгөө замынь арюухажэ, орон дэлхэй, обоо уулынгаа эздэһээ туһа гуйжа, һаад баршад зайсуулжа ябахар ошолдоһон ха.

Буряадай элшэнэрэй тоодо отог бүхэнһөө шүүлэнгэ ба засуулнууд оролсоһон юм. Тэдэниие дурдабал: шүүлэнгэнүүд - Шарахан (галзууд омогой), Тасуур (шарайд), Тожо Бодороев ба Даша Бундариив (харгана), Ошор ба Доржо Уялгевууд (худай), Шүнэр (бодонгууд), Абандай (сагаангууд), мүн түүхэдэ элрхэйлэгдээгүй омогтой Хондохой, Басатай, Үхин (Окин) шүүлэнгэнүүд Петр хаанай Зарлигта оролсоно. Засуулнууд хэд бэ гэбэл: Бонтори (галзууд), Сори ба Танхай (шарайд), Адай (харгана), Далай Нотошо хоёр (худай), Аторай (бодонгууд) ба Харандай (сагаангууд) болон омогынь тодорхойлогдоогүй Номой, Ногшоной, Кемзей мэтын засуулнууд байһан. Иигэжэ Москва зоригшодой 26 хүнэйнь нэрэнүүд эли гэлэй гэжэ тоолоходо болоно, гэбэшье, үшөө тэдэнэй зургаанайнь омог мэдэгдэнгүй. Теэд дээрэ дурсагдаһан эдэ зоной омогынь

тон зүб гэхын баһа аргагүй. Юуб гэбэл, хаанай Зарлигташые хэлэгдэнэн, энэ асуудал шэнжэлһэн авторнуудайшые статьянууд соо хоорондо ондо ондоогоор бэшгэдэн байдаг. Жэшээлбэл, Даша Бундариив, Доржи Уялгев, Шүнэр, Ошор (Учир), Үхин (Окин), Баяндай гэгшэдэй нэрэ, обогынь саашадаа хайса ажаглажа шалгамаар юм. Үшөө эдээнһээ ондоо 25 хүнэй обогһоон байтагай нэрэншые мэдэгдэнгүй. Эдэ зон тухай үгөөр хэлэгдэн дамжажа ерэнэн дурдалга, домогууд удаан сагай үнгэрхэдэ, арад зоной толгой соо хуушаран мартагдаа ёһотой. Гэбэшье хориинхидай дунда уг изагуураа орхингүй тэмдэглэжэ, тооложо ябадаг зон яһала дайралдана. Жэшэнь, хориин элшэнэрые ударидажа ошоһон Бадан Туракинай уг гарбалай харбаалжан бэшгэ харахада, һонин байха юм.

Улаан-Үдэ хотодо Доржопалан Дылыгрович Дымбрылов гэжэ 72 наһатай пенсионер хүн ажыхуудаг. Энэ хүн хадаа уран зөхөлшө, зүжэг бэшгэдэг драматург мүн. Дымбрыловэй зөхөохы ажалайн эхин бүри эртын һэн. Тэрэнэй зөхөһон шүүлэгүүд: «Поэт-буряад эхэнэртэ», «Хориин дайдын гурбан саг», «Сагаалган», «Хэжэнгэ» гэхэ мэтын шүүлэгүүд, Буряад оройнгоо байгаалида зорюулан магтаал дуунууд «Буряад Үнэн» сонин, «Байгал» сэтгүүдэ толилогдожо, уншагшадта һайшаагдадаг бэлэй. «Ажалшархин» гэхэн дайнай үеын худөө зоной ажал хүдэлмэри, ажабайдал тухайн бэшгэн номоо автор өөрөө зураглан шэмэглээ һэн. Тэрэ номын 1994 ондо хэблэгдэнэн юм. 2000 ондо Дымбрылов «Амгалан байдалай түлөө» гэхэн нэрэтэй Бадан Туракинда зорюулагдаһан зүжэг Б. Санжин Б. Дандарон хоёрой «Заяанай зам» романда үндэһэлэн бэшгэжэ, өөрөө Тураахин үбгэнэй рольдо ехэ уранаар наадаһан байна. Энэ зүжэгынь «Театрай хабар» гэхэн фестивалда харуулагдажа, 3-дахи һуури эзлэнэн юм. Мүнөө һүүлшын үедэ бэшгэдэнэн «Хилэ табилга» гэхэн шэнэ зүжэгынь урдахи бүтээлинь үргэлжэлэ болон. Дымбрыловэй байдалай эгээ һонин ушарын гэхэдэ, Доржопалан өөрөө Бадан Туракинай уг сэхэ залгаламжалагша хулинсагынь байшоо. Тэрэнэй уг гарбалай харбаалжан доро үгтэхэнь: Барга Баатар-Хоридой-Галзууд-Дэлдэгэр-Нохол-Тураахи-Бадан-Шэжэ-Арди-Бабууха-Бадма-Буда-Дэлгэр-Дэмбэрэл-Доржопалан (тэрэнэй хүбүүд: Бэлигтэ,

Баярта, Дармажаб, Бэлигтэнь хоёр хүбүүтэй - Түмэн, Эрдэм; Баяртань Жаргал гэжэ хүбүүтэй; Дармажабынь Саяан хүбүүтэй). Тиигэжэ Доржопалан Дымбрылов ашанартаа болоходо Барга Баатарһаа 17-дохи үень хүрөөд ябана, харин Москва ошоһон Бадан Туракинаа - 11-дэхи үень ороно. Доржопалан 2001 ондо намтай уулзахадаа: «Бадан Туракинда Петр хаанай бэлэг үгэнэн тамхинай алталма амһарта соо манайхин бурханаа арюудхадаг адис, санзай хээд байгша һэн. Мүн сахюур замагтай бэлэгэнь буу 30-аад онуудта милицидэ абтаһан, үшөө бэлэгэнь солдадай уһа, сайн амһарта (фляжка) соо харшиинаа хээд байдаг һэмди, би өөрөө хараһанби», - гээ бэлэй. Эдэ бэлэгүүдын хадгалагдажа мүнөө байһан һаа, олдоһогүй хоморой үнэтэ сэнтэ музейн экспонатууд байха һэн бээ. Мүн Бабуухаһаа саашаа уг залгаламжалһан Эржихэн-Дандар-һүндэб (Лубсандондоб) гэшэнь лама хүн, 1831-1934 онуудта Сүүгэлэй дасан барюулан, хорёод гаран жэлдэ шэрээтэнь байһан. Мүн императорай эд эзлэлэй (экономическа) бүлгэмэй гэшүүнээр абтаһан ха. Алтан медальда хүртэнэн, алтан часаар шагнагдаһан байгаа.

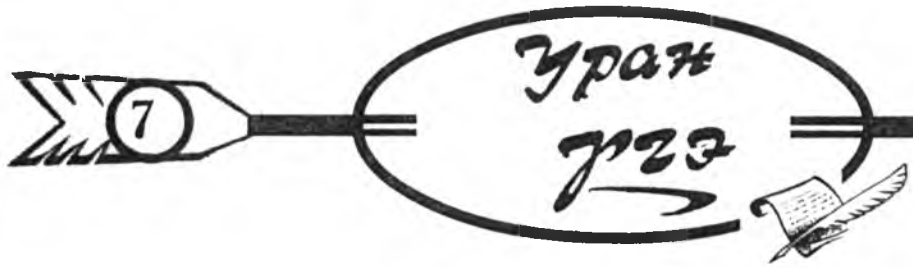
Дээрэ дурсагдаһан һүндэб лама тухай бэшгэжэ, Агын тойрогто Бадан Туракинай уг дамжуулан үри һадаһан болохо хулинсагуудайн бии байһынь Буряадай гүрэнэй университетей аспирант Урта нютагай Жаргал Намтаров гэршэлнэ. Бадан Туракинай харбаалжаниие Дандарай һүндэб (Лубсандондоб) ламаһаа саашаа үргэлжэлхэ болоо һаа, иимэ байна:

Дандар-һүндэб-Унзад-Сэмпил-Сэдэн-Намтар-Доржо-Жаргал хүрэтэр ошоно. Дандарай һүндэб лама шажан мүргэл дэлгэрүүлхээ Сүүгэл эльгээгдэнэн байна гээд Ж. Намтаров тэмдэглэнэ. һүндэб ламаһай һамгатай байһан ха. Тиимэһээ үхибүүдтэй боложо, уг гарбалын саашаа үргэлжэлһэн байна. Тэрэ сагта Дандарай һүндэбэй ламаһай гэжэ суурхуулан һүндэб лама хошонгууша, тоомоо таһарха дуратай, хүхоу хүн байһан гэжэ Ж. Намтаров хүгшэн эжынгээ хөөрэхые шагнадаг һэн ха. Дандарай һүндэбэй үри һадаһан мүнөө Могойтын районой Урта нютагта ажаһуудаг юм.

Бадан Туракин тухай хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлхэ болоо һаа, Баданай Москва ошохо ябадалда ехэ нүлөөһэн тэрэнэй түрэнэн аха Тураахын Үрээлтэ тухай эндэ хэлэнгүй

аргагүй байна. Үрээлтэ хори буряадайнгаа дунда ноён солотой ябаһан. Тиимэһээ Эрхүүгэй хасагуудай Үбэр Байгалай буряадые Нэршүүгэй острогһоо хүсэрхэн һалгажа, мэдэлдээ оруулхаяа жүдхэхэдэнь, Үрээлтэ ноён түрэл садан ба өөрынгөө албатан зоноо дахуулаад (тэдэнээр хамта дүү Баданииншые ябалсаһан), урагшаа Ононһоо саашаа Адуун Шулуун, Бооржын гол, Хүхэлибин хормой хүрэтэр сүлөө газарта таража байрлахаар, Нэршүүдэ дүтэлэнгөө зөөжэ ошоһон байгаа. Эдэ нютагуудын Нэршүүгэй острогой мэдэлдэ тоотой аад, тэндэхи хасагууд үсөөн дээрэһээ буряадудад эбтэй байһандаа нютагай зоние магад доромжолдог, хашадаг, дээрмэдэдэггүй байжа болоо. Үрээлтэ ноён Ононой урда бэеин Урта Нарһата нютаг хүрөөд байтараа, Тураахи эсэгынгээ захяа дүүргэжэ, дүү хүбүүн Бадандаа хори-буряадта тудан байдал тухай ойлгуулжа үгэнэн ха. Эрхүүгэй острогой захиргаашадай хасагуудаа Үбэр Байгал ябуулжа, тэндэхи буряадай газар уһые хүсөөрөө эзэмдэжэ, ясаг-татабари суглуулха һэдэлгэ хэдэг болоһондонь, Эрхүү, Нэршүү руу хоёр тээшээ түлбэр түлэжэ байхагын тула зоноо суглуулаад, зүбшэн хэлсэжэ Москва ошожо, хаанда бараалхан, ганса Нэршүүгэй острогто мэдэлтэй боложо, өөһэдынгөө нютаг орондо һуурижан ажаһууха тухай эсэгынгээ хэлэнэн захяа дүүдээ хануулан хөөрөжэ үгэнэн байгаа. Наһан дундаа залуу ябаһан дүү хүбүүнтээ хоюулан хайса зүбшэжэ, хараалжа үзөөд, тэрэнэ Үрээлтэ ахань Хори нютагаа һөөргөнэ эльгэнэн ха. Ахынгаа заабаряар Бадан Хориёо бусаад, тэндэхи зонийнгоо удамаршады суглуулжа, Наран толгой нютагта ехэ зүлөө нюусаар хэлсээд, абаһан шиидхэбэриие ородой хаанда дуулгахаар Москва зорихо гараһан түүхэтэй гэжэ Хара-Шэбэр нютагай аад, мүнөө Улаан-Үдэ хотодо байдаг, 1938 ондо түрэнэн пенсионер Балчин Бадмаевич Тумунов эсэгэнэ дуулаһан һониноо 2001 ондо хөөрөө бэлэй. Б. Тумунов энэ ушар тухай ганса хөөрөөгөөр дүүргэжэ бэшэ, үшөө Тураахинай Үрээлтын хойшонхи Хара-Шэбэр, Урта нютагуудаар тараһан уг гарбалайнгаа харбаалжан зуража үгэнэн юм.

Үрээлтэ хадаа 3 хүбүүтэй байһан: Гомбо, Дэлгэр, Порхоови. Гомбо-Намсарай-Жамьян-Гарма-Түмэн-Балчин. Балчин Гармаевич өөрөө 4 үхибүүтэй: Аюша, Аюр, Туяна, Саяан. Аюраһан гараһан Баяр,

Тимур ашанартай, Саяанһаа гараһан 6 ашанартай: Сэсэгма, Цырен, Жаргалма, Түмэн, Баира, Аягмаа.

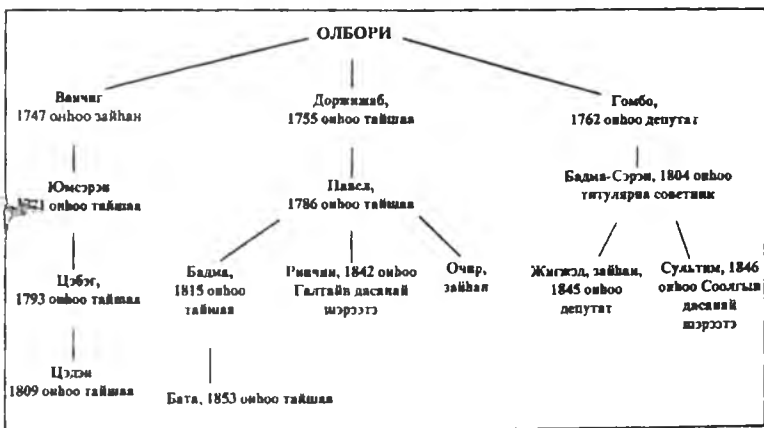
Хоёрдохи хүбүүн Дэлгэрэйн үри һадаһан тухай мэдээсэл үгы. Порхоови - Жамсаран - Шараб - Санжаа - Цыремпил (Үхиндэй). Цыремпилэй хүбүүд: Цырен-Боро гэжэ хүбүүтэй, Шулуун-Дабаа, Баир гэжэ хүбүүдтэй, мүнөө Урта нютагта ажаһуудаг.

Порхоовин хоёрдохи хүбүүн Тасхаанһаа - Эшэгэн - Ринчин - Гомбо ба Цыден. Гомбо хоёр хүбүүтэй: Володя, Доржижаб (1964 оной) - Цырен хүбүүтэй. Ринчинэй Цыден (1913 оной) Цыденжаб (1940) ба Цыбенжаб гэжэ хүбүүдтэй. Цыденжаб хоёр хүбүүтэй - Дабаа, Нима. Нимань Сэдоржо гэжэ хүбүүтэй. Цыбенжаб-Гармадоржо, Раднабазар гэжэ хүбүүдтэй. Гармадоржо - Ешэ, Раднабазарын - Цырендоржо, Радна-нима гэжэ хүбүүдтэй юм.

Мүн Тасхаанһаа угтай, Зандан-Холхоон гэжэ хүнүүд байһан. Холхоон хадаа Жамбал Жалсарай гэжэ хоёр хүбүүдтэй, Жамбалын-Цыдып, Цыден гэжэ хүбүүдтэй, Цыденгийн (1964) - Зоригто хүбүүтэй. Жалсарайн Мүнхэ-Жаргал гэжэ хүбүүтэй. Эдэ зон баһа Урта нютагта ажаһуудаг. Үшөө Тасхаанһаа уг залгамжалһан (Шор-Дондог-Нима-Цыренжаб (1947 оной), Цыденжаб (1949 оной) гэжэ хүбүүдтэй. Цыренжаб хадаа Хүһөөшэ нютагта ажаһуудаг, тэндэхи агрокооперативайнгаа түрүүлэгшээр хүдэлнэ. Цыренжабтан Баир, Элиг, Мүнхэ гэнэн гурбан хүбүүдтэй юм. Цыденжабтан Пурбожаб, Арсалан хүбүүдтэй.

Москва ошоһон буряадуудые толгойлһон гурбан зайһануудай нэгэниинь харгана омогой Даши (Даски) Бодороев болоно. Тэрэнэй уг гарбалай харбаалжание хараха болоо һаа, иимэ: Барга баатар-Хоридой мэргэн - Харган-Хүхэлби-Нидо (Түгнэдэ нуурижаһан харгана омогой-хидой элинсэг) - Мардай-Бодорой (зайһан) - Даши (Москва ошоһон харгана омогой зайһан) - Олбори (тайшаа 1732 онһоо). Олбориһоо хойшо Даши зайһанай хулинсагуудые хаража үзэбэл, иимэ байна.

(Схемэ харатгы)

Энэ харбаалжанһаа сааша Даши Бодороевой үри һадаһан тухай мэдээсэлнүүд мухардашана.

Харин Москва ошолдоһон тэрэнэй дүү шүүлэнгэ Тожо

Бодороевой уг залгамжа-лагшад гэбэл: Бодорой-Тожо-Шагжа-Заяа-Мүнхэ-Дабаа (1858-1939) - Нима (1883-1944) - Бадма (1907-1985), 1944-1952 онуудта Сэлэнгын аймгүй-сэдкомой түрүүлэгшэ ябаһан - Владимир, 1990-1993 онуудта РСФСР-эй Верховно Сөвөдэй депутатаар хунгагдаһан. «Угай зам» сониндо толилогдоһон В.Цыбикдоржиевай «Бодороевы» гэнэн статья дотор энээн тухай хэлэгдэнэ.

Москва орогшо зайһануудай гурбадахинь болохо бодонгууд омогой Очихой Сардаев тухай нэгэшые мэдээсэл мүнөө болотор олдоногүй.

Тэрэ үедэ Түгнэдэ ажаһуудаг сагаангууд омогой шүүлэнгэ Абандай ба засуул Харандай гэгшэд Москва ябалсаһан байна. «Абандай шүүлэнгын харбаалжание нэрлэбэл: Барга баатар - Хоридой мэргэн - Сагаан - Тунхин - Мухар - Хүзүүн - Гүзөөн - Обоходой - Үбэгэндэй - Хангай - Хушууша - Залбахан (хушууша) - Абандай (шүүлэнгэ) - Шойжамса - Баабай - Обоон - Түгэд - Боди - Ошор - Сэбжэд», - гээд хэлэ бэшэгтэй эрдэмэй доктор, БГУ-гай профессор Д.-Н. Доржиевич Доржиев Сэбжэд эжы хүрэтэрөө үргэлжэлһэн уг гарбалаа тоолоно. Мүн сагаангууд омогой засуул Харандай 4 хүбүүдтэй байһан: Ходой, Убшихан, Норбо, Балта. Балтань - Үмхэн - Хүмбэ - Бадма гэнэн хулинсагуудтай байгаа. һүүлшын гурбаниинь сагаангууд отогой зайһангууд байһан ха. Харин Ходой ба Убшиханай үри һадаһан мүнөө Агын тойрогто ажаһууна гээд Д.Доржиев тэмдэглэнэ.

Петр хаание бараалхашадтай хамта шарайд омогой шүүлэнгэ Тасуур Баяндаев ошолдоһон. Мүнөө Агын тойрогто тэрэнэй үри һадаһан бии юм. Энээн тухай хори бурядай ага найман эсэгын уг гарбал шэнжэлэгшэ Лхасаран Самбуевай «Шарайд» (2001) гэжэ ном соо хэлэгдэнэ. Лхасаран Самбуевич үшөө «Сагаангууд» гэнэн ном 2000 ондо толилһон, мүнөө «Хүбүүд» омог тухай ном хэблэлдэ бэлдэнхэй байна. Агын бурядай уг гарбалай харбаалжан үзэжэ, шэнжэлжэ байгаа Лх.Самбуевай энэ ажалын

хэншые һаа уг гарбал тухайгаа мэдээсэлнүүдые оложо, сэжэлдэхэ, үри бээдэе дамжуулан дуулгаха аргатай болохо байна. Лхасаран Самбуевич өөрөө 1991 он хүрэтэр тойрогой хүдөө ажахын худалдан абтаха эдлэл ба тэрэнэй шанар шалгадаг гүрэнэй эрхин инспекторээр хүдэлжэ байһанаа, эрэмдэгтэй шалтагаар пенсидэ гаража, мүнөө болотор Агын бурядай уг гарбал тухай мэдээсэлнүүдые суглуулан бүрихдэжэ, согсолжо ябадаг хүн юм. Дээрэ дурсагдаһан Тасуур Баяндаевай угай харбаалжан «Шарайд» номһоо хаража үзэбэл, иимэ байна. Хоридой мэргэнэй хоёрдохи Шаралдай хатанһаа гараһан табадахи хүбүүн Шарайдай харбаалжан гэбэл: Шарайд - Худанса - Борхи - Бухагай - Боргай - Энхэргэ - Энгэр - Энхэ - Бойдой - Баяндай - Дугар - Тасуур (Москва ошоһон шүүлэнгэ) - Божихой - Шубуухай - Аргалша - Ридхэ - Банзар-Тэжээбэри - Манзар - Доржо - Буда - Болод - Бата (Бата Будаевич Болотов инженер мэргэжэлтэй, һүдэнтэн «Ждановай» нэр. колхозой түрүүлэгшээр хүдэлһэн, мүнөө наһанай амаралтада) - Баясхалан - Баяр Бэлигтэ гэжэ хоёр хүбүүдтэй.

Мүн энэ омогой Тэжээбэриһээ халаатан таһаран халаһан уг гарбал харабал: Тэжээбэри - Жамсаран - Сэбэгжаб - Дашагалсан - Бадма (Агын дасанай шэрээтэ). Бадма ламаһай Урда-Агада 1906 ондо түрэнһэн. Дунда хургуули дүүргээд, сэрэгтэй алба хэлэнхэйнгээ һүүлдэ, дасанда хубараг боложо ороһон юм. Дараань Монголодо бурхан шажанай дээдэ хургуули дүүргэн хойноо Түгэдэй Лавран дасанда хуралсалаа дээшлүүлһэн байна. Мүн Энэдхэгтэй Гомон дасанда Рабжамба гэнэн нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн. Тиигээд Агын дасанда хэдэн жэлэй туршада гэсхы ба соржын тушаал гүйсэхдэжэ байһанаа, 2000 оной эхиндэ Агын дасанай шэрээтээр хунгагдаад, бэлигтэй ламбагай мүнөө ехэ урагшатайгаар ажалажа байна.

Энэ зураглалые тон зүб гэхын аргагүй, юуб гэбэл, эндэ үгтэнэн баримтанууд хэдэн автарай статьянуудһаа суглуулагдан абтажа, согсологдоһон байна, тиимэһээ тэдэнэй бэшлэгнүүд соо тон ондоогоор тайлбарилһан зүйлнүүд дайралдаһан дээрэнхээ зарим тэмдэглэлнүүдын буяалдахаар байжа магад.

Энэ статьягаар хонирхоһон хүн байбал, өөрынгөө уг гарбалай харбаалжан бэшгэ мэдэхэ һаа, тус схемэ хаража, Москва ошоһон зоной нэрэ обогүүдыень нэмэжэ хүсэлдүүлбэл, бурядай түүхэдэ хожомоо тон хэрэгтэйшые, тунатайшые байха.

С. НОРЖИМАЕВ,
уран зохёолшо, хори-буряадуудай Петр хаанда ошожо ерэнхээр 300 жэлэй оёе тэмдэглэхэ эмхидхэлэй комитедэй ажалша бүлэгтэй гэшүүн.

Буряад Республикын 80 жэлэй оёдо

БУРЯАД МОНГОЛОЙ УГ ГАРБАЛАЙ ДОМОГ

Эртын сагай энхэдэ, Урда сагай уринда, Үндэр тэнгэрийн бүрхэгтэй Сэлмэг хайхан байхада, Үлгэр дэлхэйн эзэгүй Уужам сүлөө байхада, Амитан зоной олон болоогүй Хомор үсөөн байхада, Ан гүрөөлэй үсөөн болоодүй Элбэг олон байхада, Энэ байгша буряад аймагай Үбгэ эсэгэ болохо заяатай һодо бэе хайхан шарайтай, һонор оюун, хүрхэй зоригтой, Эрхим хүбүүн түрээжэ, Эрэ болон эдэйбэ, Хүйхэр хүбүүн түрээжэ, Хүмүү болон хүрдыбэ, Бахадаха зоригтой Барга баатар гэжэ нэрлүүлбэ. Үлгэн дэлхэйн уужамые эрижэ, Улан далайн гүниие хаража, Гараха наранай зүгһөө Гансаараа гаража, Байгал мүнэнэй хүбөөдэ Байра хунган ербэ. Орёл торёл оройтой Олон түмэн мундаргые Харын ехэ харатанһаа Хаалта болгон һууба. Мүнтэн сагаан малгайтай Мүнхэ түмэн харьдагые Борын ехээр боротонһоо Боолто болгон һууба. Байгал ехэ мүнэнэй Баруун зүүн хүбөөдэ Байгаа олон ангуудта Бахадажа байрлаба. Улан ехэ мүнэнэй Урда хойто хүбөөдэ Ой тайгын ангуудые Олзолжо һууриба. Арад түмэнөө унажа, Арад түмэнөө дахуулжа, Арса жодоо тайгые Абалажа һууба. Хуша жодоо тайгые Хүбшэлэжэ һууба. Үргэн дэлхэйн үргэмжөөр Үлэ хайхан һууба. Эдир наһаа гүйсэжэ, Эрэн эрхим болоод, Эмын хайниие гуйжа, Үеын нүхэрые хунгаба. Уг ехэ үндэһээ Таһалхагүй заяатай, Гал ехэ гуламтаяа Гүнөөхзүгэй һүддэтэй, Үлгэн эхэдэ үргэгдэхэ, Үй түмэн болохо, Тэнгэри эсэгэдэ тэдхэгдэхэ, Түг түмэн болохо, Үри хайхан шарайе Үлэмжэдэ хүсэбэ. Харбалдахадаа хашалсаха, Туладдахадаа тулгалаха, Уймарлахадаа ойлгуулха, Үтэлхэдэ үргэхэ, Олон түмэниие түрүүлэхэ һодо хайхан хүбүүдэй һүдэ заяа бэдэржэ, Хүхэ мүнхэ тэнгэриһээ Хүсэ заяа гуйба, Юһэн ехэ тэнгэриһээ Ехэ заяа гуйба. Харбалдахадаа хашалсаха Хаба ехэ зоригтой, Үндэр хайхан бэстэй Үлээдэй хүбүүтэй болобо. Үтэлхэдэ үргэхэ Үнэн гэнэн ханалтай Бошог ехэ заяатай Бурядай хүбүүтэй болобо. Уймарлахада ойлгуулха Уран сэсэн оюунтай, Хурса хайхан шарайтай Хорёодой хүбүүтэй болобо. Эсэгэ баатар үтэлжэ, Үбгэ наһан болоходоо, Улишгүй зоригтой Үндэр хайхан Үлээдэйе Хариин хабһа хухалжа яба, Хариин уладые эзэлжэ яба гэжэ Үрээл зарлиг зайрлажа, Хэтын хайхан мурьень заажа, Орхоо нарые зүгүүлжэ, Орон нютаг хунгуулба. Үнэн гэнэ ханалтай Бошог ехэтэй Бурядайе Үтэлһэн бөөмни үргэжэ, Үрээл хайхан үгыемни абаарай, Гал ехэ гуламтыемни сахижа,

Гарал ехэ угыемни залгаарай, Үргэн дэлхэй эхэдэ үргэгдэжэ, Үндэр тэнгэр! эсэгэдэе үршөөгдэжэ, Амандаа золтой ябаарай, Өөхэтэй мяхаар хагилжа, Үлдэхые үзэхгүй ябаарай - Үрээл үгээе үгэлэжэ, Өөрын бээе үргүүлбэ. Уран сэсэн оюунтай Хурса хайхан Хорёодойе Бутын таргание бэдэржэ, Булганай хайхание барижа, Шэлүүһэнэй бэдэртэй шулгалажа, Үнэгэнэй халтарые олзолжо, Эдээнэй хайниие эдижэ, Үнгэ хайхан ябаарай, Эдэй хайниие эдлэжэ, Энхэ мэндэ ябаарай, Сэбэр хайхан шарайтание, Сэжэйн ехэ ухаантание Эсэгэлэхэ болоорой, һур ехэ зоригтание һүдэ ехэ заяатание Нагасалаха болоорой гэжэ Үрээлэе үгэлэжэ, Хэтэ заяа зохёобо. Номо номоёо хайрлажа, Нашан харсагаа барюулжа, Гараха нарые зүгүүлжэ, Гарай хайханаар зангажа, Нюдэнэй хайханаар хаража, Нютагай хайхание эриюулбэ. Эсэгэ Барга баатарай Үрээл үгын хүсөөр Үндэр хайхан Үлээдэйһээ Ойрад-Монголой удам гараба. Бошог ехэтэ Бурядайһаа Эхирэд Булгад хоёр нэрэгтэй Эрэн эрхим хүбүүд түрээбэ. Эрэн эрхим Эхирэдхээ Эхирэд найман эсэгын буряад болобо. Бүхын бүхэ Булгадһаа Булгад зургаан эсэгын буряад болобо. Хурса хайхан Хорёодой Хатан гурбан нүхэртэй болобо. Баргажан гоохон хатанһаа Арюун гоохон үхин түрээбэ. Ехэ Монгол аймаг уладай Үндэһэн болохо изагууртай Суу залиин хигэгээнтэй Содо богдо Чингисэй Удам болохо заяатай, Добо-Мэргэн гэгшын Гэргэн болон һууба. Хоёрдохи хатанһаа Хонгор гоохон Шаралдайһаа Табан хүбүүд түрээбэ: Галзууд, Хуасай, Хубдүүд, Гушад, Шарайд Табан бэлэй. Гурбадахи хатанһаа Найман хүбүүд түрээбэ: Харгана, Бодонгууд, Худай, Батанай, Сагаан, Хальбин, Хойто, Сонгоод - Нагадайн найман гэжэ нэрлүүлбэ. һүүлшын хоёр хүбүүд болбол Монгол газарта таһарба, Үлэһэн хүбүүд болбол Арбан нэгэн эсэгын Хори буряад гэжэ нэрлүүлбэ. Хожомой ехэ сагай болоходо, Бүхы буряад яһатан нэгэдэжэ Буряад-Монгол гэжэ нэрлүүлбэ, Олон түмэн буряад-монгол зон Орон нютагуудаа нэгэдхэн, Үнэгэн соёлоо мандуулжа, Арад түмэнэй эрхэ соёлые бадаруулба, Улас түүхэ бодхохын тула Үндэһэн нуури табиба. Хамаг олон монгол яһатание Хамтадаха заяатай, Нармай ехэ монгол аймагуудые Нэгэдхэхэ эрдэмтэй, Бошог ехэ заяатай Буряад-Монгол аймагай Эхэжэлхэ түрээ ербэ, Эрьехэ наран мандаба. Уг ехэ һүдэтэй Олон монгол аймагуудай Арюун хайхан соёлтой, Арад түмэнэй эрхэтэй, Ада ехэ хүсэтэй, Адар хайхан нэрэтэй Улас түрээ бадархын Улаан наран мандатугай. 1922 он. Хуушан монголһоо Ц.А.ДУГАРНИМАЕВ буулгаба.

Эрдэни ДУГАРОВ

Буряад Республикын 80 жэлэй ойдо

УЛААН-ҮДЭМНАЙ
Улаан-Үдэмнай нэрэш
бадараад,
Улаан голбоомнай сохилон
гараал:
Улаан-Үдэ, Улаан-Үдэ,
Улаан-Үдэ!

Улаан-Үдэ!
Буряад оромнай золдоо
энхэрээд,
Арюун шамаяа ходоодоо
магтаал:
Улаан-Үдэ, Улаан-Үдэ,
Улаан-Үдэ!

Улаахан уралаа
һарада һайрханхайш.
һаруулхан һарамнай
һахюуһан болонхой.
Улаан-Үдынгөө үйлсөөр

УЛААН-ҮДЭМ
Түмэн һалаа һудаһад
Яараал улаан зүрхэндөө.
Дэлхэйн олон харгынууд
Ерээл Улаан-Үдэдөө.
Улаан-Үдэм - улаан
зүрхэм,
Үдэр һүнигүй гэрэлтээш!

Улаан-Үдэм - һанаан
дурам,
Үдэр һүнигүй гэрэлтээш.
ЖАРА НҮХЭТЭ
Жара Нүхэтын хажуугаар
Юрэл сэнгэхэ дуратайб.
Үдэшэ бүхэн тэрээгүүр
Харуулан шэнги
гэшхэлнэм.
Жара Нүхэтэ үдэшэндөө
Жаран жаргал
толоруулаа.
һара, мүшэдшье
үндэртөө
Доро дохёод ёлогоодоо.
Жара Нүхэтын баруугаар
Омог хүүхэнтэй ушарааб.
Хойноһоонь зүрхэм
тэгүүлдээр
Арюухан дураар дэлбэрбөл.
Жара Нүхэты гороолоод,
Жаран үдэшэ бэдэрээб.
Хожомоо гэнтэ ушархаар
Зориуга ерэн сэнгэнэм.

Урдын урда сагта энэ дэлхэй дээрэ
Таршаа-Намжал гэжэ нэрэтэй хүбүүн
ажайуугаа юм. Эхэ эсэгэнэ хүбүүгээ
һургуулида һургаага гэжэ дасанда
абаашаба. Тэрэ хүбүүн гурбан жэл
дасанай һургуулида һураад, юушые
ойгобогуй. Тиихэдэнэ лама тэрээндэ
сухалдаад.
- Хаанаһаа ерээбши, тиишээ
арил! - гэжэ хараагаад, дасанһаа
ябуулхариха гэбэ.
- Юушые толгойдоо хадуужа
абаагүйли. һургуули һудар хэнгүй
гэртээ бусахадамни, эжы аба хоёрни
намае хараахал, - гэжэ Таршаа-
Намжал дасанһаа гаража ошохоёо
арсаба.
- Би шамда һайн зүбшэл хэлһүүб,
- гэжэ лама бүтүү тэрэниие хайрлаад,
ингэжэ захиһа. - Ши гэртээ бусаха
замдаа оршон тойронхи юумэнүүдые
ехэ анхаралтайгаар ажаглан хаража
ябарай. Тиигэбэлшини шамда минии
заһан маани мэгзэмһээ һураггүй
дээрэ байха.
Һарьмай дэгэлээ үмдөөд,
гуталайнгаа түрние һайнаар уяад,
Таршаа-Намжал гэртээ ошохоёо
дасанһаа гараба.
Тэрэнэй харгы замдань үндэр
модон дайралдаба. Тэрэ модоний
оройдо һууһан томо хара шубуун
«уваа-а, уваа-а» гэжэ хаагалба.
Таршаа-Намжал тэрэ шубууе
хараад: «Энэ шубуунай яажа
хаагалхые хадуужа абаха байна,
магад, намда хэрэгтэй болохо аалам»,
- гэжэ сэдхэхэд:
- Уваа-а, уваа-а, - гэхээр аян
замаа үргэлжэлүүлдэ.
Гэнтэ тэрэнэй хажуугаар хоёр
зээрэн гүйлдэн гарахадаа: «Жорон,
жорон», - гэжэ аба гарабад. Энэ
абяе тэрэ хадуужа абаад, саашаа
ошохо ябахад, хулганаануудай
шангаар абаа гарадан нүхэ малтахые
хараба. Тиигээд тэрэ «Бувс, бувс»
гэжэ һажаалдан, хэдэн дахин дабтаба.
Удангүй тэрэ шараһан хабтан мяха
худалдажа байһан хитадуудтай
уулашаба. Үлэн хоһон ябаһан
Таршаа-Намжалай аман соо шүлһэн
сугларшаба. Наймаашан хитадай
хэлые мэдэхгүй тэрэ гараараа

зангажа байжа үмхэ мяханайн
хэдыгыень асууба. Наймаашад ямар
хэршэмэгүүдые асууһыень ойлгожо
ядаад, эрхы хургаараа дээшэнэ
үргэжэ, шэгшыгээ доошонь
оруулжа, энээниие гү, али тэрэниие
гү гэжэ заан харуулбад. Таршаа-
Намжал тэдээнтэй хэлээ
ойлголсожо ядаад, эрхы ба шэгшы
хургануудаараа заажа загнаһыень
хадуужа абаад саашалба. Удангүй
ябагаар ошожо ябаһан харгынь
хаанай ордондо туласа хүрөөд
дууһашаба.
Таршаа-Намжал дасанда гурбан
жэл соо һургуули хээ гэжэ хаан
дуулаад: «Энэ хүбүүн эрдэмтэй, эди
шэдитэй зурхайшан болоо ёһотой»
гэжэ сэдхэхэд:
- Хуугайда ороһон алтан
бэһэлигыемни үтэр оложо үгэ. Олоо
һаа бэлэгтэ, олоогүй һаа, толгойн
саазада хүртэхэши, - гэжэ захирба.
Хүбүүн тэдээшье һаа, яажаб даа
саг эльгээхэ гэжэ бодобо. Тээдые
хольн харгыда ябажа эсэхэн, гэдһээ
үлдэһэн байба.
- Оо, агууехэ хаан, намае
амяараа гэртэ оруулжа, эдэе хоолой
эгээ һайниие эдоулхэ, ундауулха
захиралта үгыт, - гэжэ гуйгаад: - Би
гурбан үдэр үзэл үзөөд, дүрбэдэхи
үдэрэй үглөөгүүр хэлэхэ юумэтэй
танда ерэхэб, - гэжэ нэмбэ.
Тэрэниие томо сагаан һэеы гэртэ
дахуулан абаашажа, һайн эдэе, һайн
унда үгэжэ хүндэлбэ. Таршаа-
Намжал садатараа эдээлээд, олбог
шэрдэг дээрэ һуужа амархадаа:
«Уваа-а, уваа-а», - гэжэ шуубуунай
хаагалхые һажаан абаа гараба.
Сэсэн ухаатай үзэлшэнэй юухэжэ
һэеы гэр соо һууһыень мэдэхэ гэжэ
хаанай түшэмэл шэхээ һэеы
ханадань няажа шагнахадаа,
Таршаа-Намжалай: «У ваа-а, уваа-
а!» - гэхыень дуулаба. Тиихэлээрээ
тэрэ: «Сэсэн ухаатай мэргэн
үзэлшэндэ мэдэгдэбэ, шубууд

аюулай гү, али ан арьяатадай
дүтэлхэдэ, эгээл иигэжэ бэшэндээ
дуулагдаг», - гэжэ сэдхэмсээрээ,
хаанда ошожо:
- Энэ хүбүүн ехэ хөрхо, мэргэн
үзэлшэн байна, - гэжэ дуулаба.
Үглөө үглөөгүүрын хаан хатан
басаган хоёроо тэрэ гэртээ эльгээбэ.
Эхэ басаган хоёр шэхээ һэеы
гэрэй ханада няахадаа, Таршаа-
Намжалай эээрэниие һажаалдан,
«Жорон, жорон» гэхыень шагнаад,
үзэлшэ сэсэн ухаатай хүбүүндэ
мэдэгдэһэн тухайгаа хэлэбэ.
Гурбадахи үглөөгүүр өөрөө хаан
түшэмэлтээе сүт хамта тэрэ гэртэ
ошоод, ханадань шэхээ няажа
шагнахадань, хон-жэн байба. «Энэ
залуу сэсэн ухаатай үзэлшэ хүбүүн
минии ерэхые мэдээд, намае
хүндэлжэ абяа аниргүй һууна ха
юм» - гэжэ хаан сэдхэмсээрээ,
туургынь үргэжэ харахадань, олбог
шэрдэг дээрэ һууһан хүбүүн
ёдойлгоһон эрхыгээ дээшэнэ
үргэжэ, шэгшыгээ доошонь
оруулжа байба. Тиигэхэдэ тэрэ:
«Бувс, бувс» - гэжэ дуугарна.
Хаан тэрээндэ мэдэгдэбэ гэжэ
ойлгоод, ордон тээшээ бушуухан
алхалшаба.

Дүрбэдэхи үдэрэй үглөөгүүр
боложо эхилбэ. «Яаганшые хадаа би
хосорооб, гэбэшые саазалуулхынгаа
урда садатараа эдээлэхэ байна», -
гэжэ Таршаа-Намжал сэдхэхэбэ.
Тэрэ нэгэ тогоогоор дүүрэн
шанаһан талха, гурбан аяга дабһа
амаараа һөөргөө гаратарынь эдижэ
садашоод, хотынгоо дундархада,
үшөө эдээлэхэ гэжэ орон дээрээ
хэбтээд, гэдһээ эльбэхэдэ:
- Пэскэгэр гэдһэн, ши удахагүй
хосорхоһини, - гэжэ хэлэбэ.
Хаанай алтан бэһэлиг хулууһан
нарайһа дүтэлһэн зарсань эгээ энэ
үедэ тэрэ һэеы гэрэй хажуугаар
үнгэрэн гаража ябатараа, сэсэн
ухаатай, мэргэн үзэлшэнэй ингэжэ
хэлэхыень дуулаад, аргагүй ехээр
һүрдэн айка, мэдэгдэһэндэ өөрыгөө
тоолоод, һөөргөө бусажа, һэеы гэртэ
оромсоороо, хаанда бү дуулгыт,
хүлисыт гэжэ залуу хүбүүе гуйжа,
хүлдэн мүргэбэ.
- Зай, хүлисэхэл болоо бээбэ,
бэһэлигээ үгэхэ болоолши даа. Зүгөөр
хойшодоо дахин юумэ бү
хулуугаарай, - гэбэ Таршаа-Намжал.
Хулууһан бэһэлигээ тэрээндэ
үгөөд, зараса басаганай ябаһанай
һүүлдэ, хаан залуу хүбүүнэй байгша
һэеы гэртэ орожо ерээд:
- Зай, минии бэһэлиг оллоо гү? -
гэжэ асууба.
- Оо-о, агууехэ хаан, оллоо, -
гээд, залуу хүбүүн алтан бэһэлигыень
хаанда үгэбэ.
Хаан гайхахын ехээр гайхаад,
гурбан үбгэн ламанарые ордондоо
дуудажа ерүүлээд, тэрэ хүбүүнэй эди
шэдине шалгаа захиралта тэдээндэ
үгэбэ. Хорин жэл соо бурханай ном
уншажа, эгээ дээдэ гиндаатай, эгээ
эрдэмтэй ламанар гинжэ тэдэ гурбан
тоологдодог байгаа.
Эгээ эрдэмтэй, сэсэн ухаатай тэдэ
гурбан ламанар хүбүүнһээ иигэжэ
асууба:
- Оо, залуу хүбүүн, дэлхэй хэр

Дэлхэйн бэлигэй дээжэһээ
ехэ гээшэб?
Залуу хүбүүн юун гэжэ хэлэхэ
үгэ оложо ядашоод, хитад
наймаашадай зангагшадал эрхыгээ
дээшэнэ харуулжа, гараа үргэбэ,
долёобороо доошонь харуулжа,
гараа доошонь оруулаа.
«Бүмбэрсэг дэлхэйнай заха
хизааргүй гэжэ хэлэнэ» гэжэ тэдэ
ламанар ойлоод:
- Ши бурханай бүхы номуудые
сээжэ болотороо үзэһэн хүн гээшэ
гүш? - гэжэ асууба.
Таршаа-Намжал долёобор 'о
доошонь харуулжа, гараа доошонь
буулгаба, эрхыгээ дээшэнэ харуулжа,
гараа үргэбэ.
- Зүб даа, - гэжэ ламанар
шэбэнэлдэнэ. - Бурханай бүхы
номуудые эхинһээнэ һүүл
хүрэтэрын, бултыень үзөө, уншаа
байна.
Тэдэнэр хаанда ошожо, тэрэ
хүбүүнэй үнэхөөр сэсэн ухаатай,
мэргэн зурхайшан, мэдэлшэн байһан
тухай хэлэбэ.
Хаан тэрэ хүбүүе ордондонь
дахуулжа асарха захиралта үгэбэ.
Эгээ энэ үедэ нэгэ таршаа хаанай
түрлиг дээрэ һүрэн аһалдашаба. Хаан
тэрэниие хоёр дахин бариха гэжэ
туршаад, гурбадахидаа бариха.
Хүбүүнэй ордондонь ороходо, хаан
миһэрэн тэрэниие утгаад:
- Гар соомни юун бэ, мэдэл даа?
- гэжэ асууба.
- Хаан түрүүн Таршаа-Намжалые
бариха шадаагүй, хоёрдохиёо
туршаадаа баһал баряагүй, харин
гурбадахидаа туршаадаһан, Таршаа-
Намжал хаанай гар соо! - гэжэ
Таршаа-Намжал гүбэрбэ.
- Тон зүб хэлэнш, - гээд, хаан
гар соохи таршаагаа низа
бажуужархиба.
Тэрэ үдэрһөө хойшо хаан тэрэ
хүбүүе ордондонь орой сэсэнээр,
зурхайша мэдэлшэнээр табиба. Тэрэ
саһаа эхилжэ, Таршаа-Намжал һайн
һайхан ажайуугаа һэн.
Г.Д.ДАМБАЕВ,
монголһоо оршуулба.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство
Генеральна директор - ахамад редактор
А.Л.АНГАРХАЕВ.
Редакторай уулга дүүргэгшэ Д.Д.ЭРДЫНИЕВА.
РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: И.М.ЕГОРОВ, И.Б.ДАГБАЕВ (Буряад Республикын Правительство),
Ф.П.БОТОВА, Ц.Э.ДОРЖИЕВ (Буряад Республикын Арадай Хурал), Н.Д.НАМСАРАЕВ (генеральна
директорэй 1-дхи орлогшо - ахамад редакторай орлогшо), Г.Х.ДАШЕЕВА (редактор), Т.В.САМБЯЛОВА
(секретарьналы хүтэлбэрлэгшэ-генеральна директорэй орлогшо), Д.Б.ГУРОДАРМАЕВА (редакторай
орлогшо), таһагуудые даагшад: В.Г.ГОМБОЕВА, Н.Д.БАДМАРИНЧИНОВ, Б.В.БАЛДАНОВ,
А.А.ФАДЕЕВА, В.Д.ДАМДИНОВА.
Хэблэлэй байшанай телефонууд: генеральна директорэй-ахамад редакторай - 21-50-96, приёмнын - 21-54-54 (факс), ген. директорэй 1-дхи орлогшо - ахамад редакторай орлогшын - 21-68-08, ахамад
редакторай орлогшонорой - 21-64-36, 21-33-61, секретариатай - 21-50-52; таһагууд: экономикаын болон политикаын - 21-63-86; соёлой болон түүхын - 21-60-21; «Морин хуур», «Вершины» журналуудай
редакци - 21-55-97; залуушуулай, оюутайдай ажабайдалай болон олонинтын хүдэлмэрин, «Одон» журналай редакци - 21-54-93; мэдээсэлэй - 21-67-81, спортын - 21-54-93, рекламаын - 21-62-62, коммерческэ
ажалай - 21-55-97, компьютерна түбэй - 21-66-76, бухгалтерин - 21-23-67.
Манай адрес:
670000, Улаан-Үдэ хото,
Каландаришвилинин үйлсэ,
23, Хэблэлэй байшан
"Буряад үнэн".
E-mail:
unen@mail.ru
Газетэ хэблэлэй 2
хуудалан хэмжээтэй.
Индекс 50901.
Хамтын хэлэг - 60130.
Хэблэлдэ
тушаагдаһан саг - 17.00.
"Республиканска типографи" гэхэн
ОАО-до бэлэн диапозитивүүдһээ газетэ
3360
хэлгээр хэблэгдээ.
Директорэйнь телефон: 21-40-45.
Б-0079-дхи номертойгоор
бүрнхэлдэ абтанхай.